

IKT OG VEJLEDNING

Model og anbefalinger for
e-vejledning i de nordiske
selvstyrende regioner:
Grønland, Færøerne og Åland

Rapport

IKT OG VEJLEDNING

Model og anbefalinger for e-vejledning
i de nordiske selvstyrende regioner:
Grønland, Færøerne og Åland

Julianna Deirdre Hansen,
Uddannelses- og karrierevejleder,
Fróðskaparsetur Føroya

Juni 2019

NVL 2019
© Nordisk netværk for voksnes læring
www.nvl.org

ISBN 978-952-7140-58-1

Denne publikation er finansieret af Nordisk
Ministerråd gennem NVL's strategiske midler

Forfattere:

Julianna Deirdre Hansen
Uddannelses- og karrierevejleder,
Fróðskaparsetur Føroya

Óli Wolles
Uddannelsesleder, Miðnám á Kambsdali, Føroyar

Elisabeth Holm
International koordinator, Fróðskaparsetur Føroya

Hanna Jensen, Ester Poulsen
Vejledere, Føroyar

Carola Eklund
Utbildningsplanerare,
Ålands landskapsregering, utbildnings- och kulturavdelning, Åland

Bodil Regårdh
Specialsakkunnig inom utbildning, Ålands landskapsregering,
utbildnings- och kulturavdelning, Åland

Kistâra Motzfelt Vahl, Ane-Karina Poulsen, Jens Andersen
Center for National Vejledning, Grønland

Hanne Kristensen, Kaka Lund
Majoriaq Nuuk, Grønland

Redaktør:
Julianna Deirdre Hansen

Billede:
Tadeusz Lakota, Annie Spratt, Steve Halama og
Joel De Vera/Unsplash

Layout:
Marika Elina Kaarlela/Gekkografia

Forord

Rapporten bygger på 4 års samarbejde i arbejdsgruppen "IKT og vejledning" i Nordisk Netværk for Voksnes Læring, NVL, et program under Nordisk Ministerråd med repræsentanter fra de selvstyrende regioner Grønland, Færøerne og Åland. Samarbejdet har lagt op til, at de tre selvstyrende regioner har udviklet en bæredygtig lokal strategi og politikker for at etablere "e-vejledning" med formålet at nå alle voksne med professionel livslang vejledning med særligt fokus på voksnes læring. I det lokale samarbejde har gruppe-medlemmerne været i dialog med alle de instanser, som kan tænkes at skulle være med i implementeringen af e-vejledning i regionen.

Rapportens målgruppe er politikere og ministerier i de selvstyrende regioner.

Nøgleord

Nordisk samarbejde, tværsektorielt samarbejde, love, erklæringer, økonomi, strategi for livslang vejledning, voksenuddannelse, validering, net-tjenester, net-sikkerhed, struktur for e-vejleder-system, etiske retningslinjer, vejlederuddannelse, professionelle vejledere.

Indhold

5	Forord
8	FØRSTE DEL
9	Indledning
9	NVL baggrund og IKT og vejledningssituationen i de tre regioner
10	Fælles muligheder og udfordringer i de tre selvstyrende regioner
10	Kortlægning af vejledningstjenester i de selvstyrende områder
12	Grønland
12	Livslang vejledning og uddannelsespolitik på Grønland
13	Koordination af Vejledning på Grønland
14	Delkonklusion – for IKT og vejledning på Grønland
15	Færøerne
15	Livslang vejledning og uddannelsespolitik på Færøerne
16	Koordination af vejledning på Færøerne
18	Delkonklusion – for IKT og vejledning på Færøerne
19	Åland
19	Livslang vejledning og uddannelsespolitik på Åland
19	Vejledning i uddannelsessystemet
20	Vejledning uden for uddannelsessystemet
21	Koordination af vejledning på Åland
22	Delkonklusion – for IKT og vejledning på Åland
23	Vejlederuddannelser i regionerne
23	Delkonklusion første del

24	ANDEN DEL
25	Anbefalinger og modeller for IKT og vejledning i selvstyrende regioner
25	Indledning
25	Økonomiske overvejelser
27	Kvalitetssikret vejledning
28	Hvad er problemet
29	Hvorfor er vejledning vigtig
31	Hvordan er situationen
32	Hvad er vores vision
32	Anbefalinger
33	Hvad er myndighedernes roller
34	Om brug af anbefalinger og model
35	Anbefalinger for området e-vejledning
35	Model for kvalitetssikrede og landsdækkende e-vejledningstjenester
36	Model for struktur af vejledning
37	Etiske retningslinjer
37	Internationalt godkendt vejlederuddannelse og internationale vejledernetværk
38	Konklusion
39	Referencer
42	Bilag
43	Bilag 1: Den integrerede rolle af IKT og vejledningstjenester, Åland præsentation, febr. 2019 (Model 1)
44	Bilag 2: "University role in supporting the lifelong learning strategy and lifelong guidance strategy in the Faroe Islands," Discussion paper (Model 2)
47	Bilag 3: Færøernes Universitet, Degree Profile: Diploma degree in Career Guidance and Counselling (2013)

FØRSTE DEL

Indledning

NVL baggrund og IKT og vejledningssituationen i de tre regioner

På initiativ fra Grønland blev der i 2015 oprettet en arbejdsgruppe om IKT og vejledning i grænsezonen mellem to NVL netværk: *Vejledernetværket* og *Distans* (NVL vejledningsnetværket 2019) (NVL Distansnetværket 2019). Arbejdsgruppens opgave er at fremme kundskabsudvikling om IKT i forbindelse med vejledning, herunder at kortlægge vejledningstjenester i de selvstyrende områder og komme med forslag til, hvordan informations- og kommunikationsteknologien kan indgå som en integreret del af en tværsektoriel og holistisk vejledningstjeneste. Gruppen har også til opgave at designe en model for en kvalitetssikret og landsdækkende e-vejledningstjeneste, samt udarbejde anbefalinger for området IKT & vejledning.

De selvstyrende områder, Grønland, Færøerne og Åland, har det til fælles, at de ikke udbyder alle uddannelser i regionerne, som der er behov for i samfundene. De er derfor afhængige af andre uddannelsessystemer, for Færøernes og Grønlands vedkommende især uddannelser i Danmark, og for Ålands vedkommende uddannelser i Sverige og Finland. Arbejdsgruppen har dog vurderet, at disse forudsætninger i høj grad generelt gælder i tyndt befolkede områder, hvorfor en vejledningsmodel til de selvstyrende områder også gerne skulle være gavnlig i andre udkantsområder.

De selvstyrende områder har nogle fælles udfordringer, som blandt andet omfatter fraflytning med deraf følgende begrænsning i befolknings-tilvæksten til følge. Denne fraflytning er for en stor del forårsaget af et begrænset uddannelsessystem, som medfører, at en anseelig del af hver årgang søger udenlands for at få sin uddannelse, med risiko for, at kun en del vender tilbage. Desuden er de selvstyrende områder – og andre udkantsområder – i høj grad præget af et arbejdsmarked i hastig ændring, hvor traditionelle job forsvinder eller ændres, og nye job opstår, hvor der er krav om uddannelse og efteruddannelse på mange områder. Dette sammen med nutidens krav til digitale færdigheder og til dokumentation af arbejdet medfører, at på stort set alle jobområder er der nye kompetencekrav, som øger behovet for karrierevejledning – også for dem, som allerede er på arbejdsmarkedet.

Det er dette **behov, som en tværsektoriel, holistisk, kvalitetssikret og landsdækkende e-vejledningstjeneste skal dække.**

Gruppens opgave:

At komme med forslag til model for en kvalitetssikret og landsdækkende e-vejledningstjeneste, samt udarbejde anbefalinger for området IKT & vejledning.

Fælles muligheder og udfordringer i de tre selvstyrende regioner

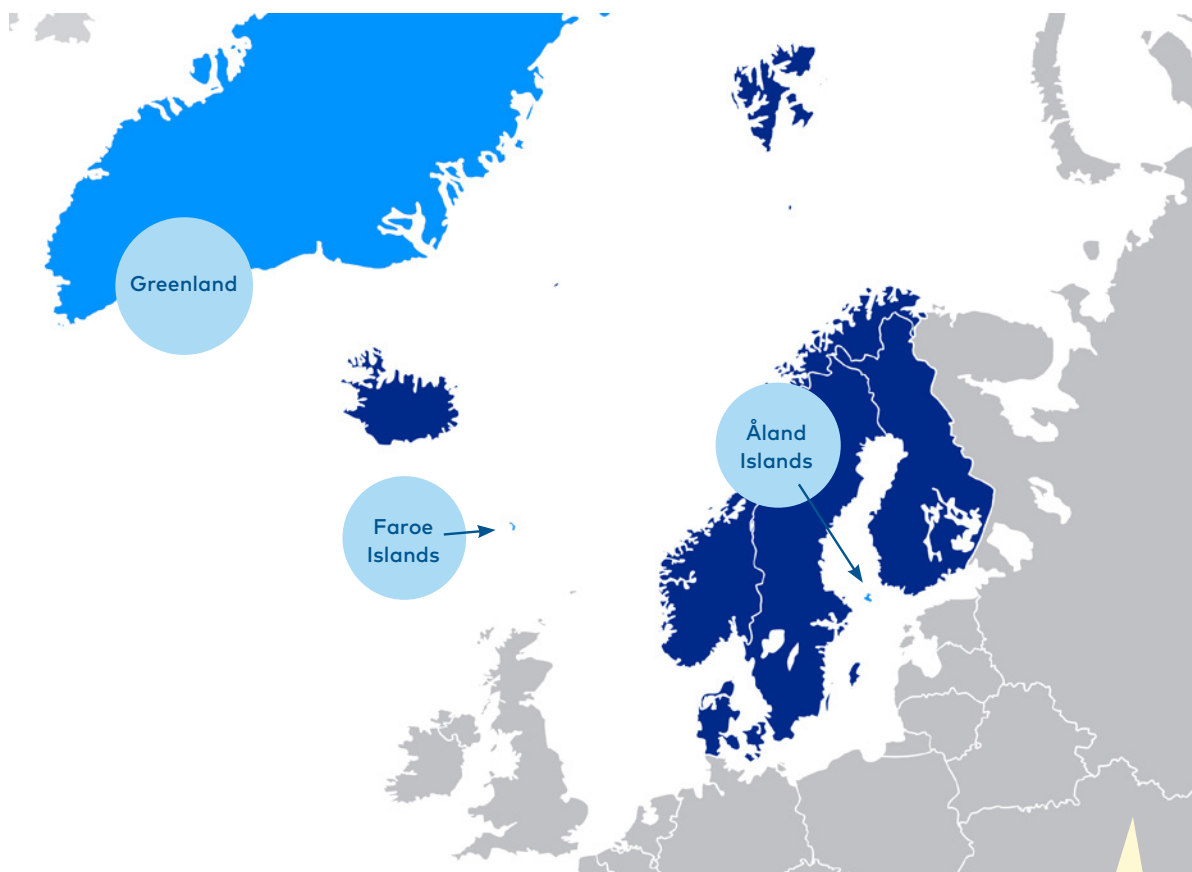
Uddannelsesmarked og arbejdsmarked, fraflytning og tilflytning

De tre samfund, Grønland, Færøerne og Åland, har til fælles, at de har opnået et højt niveau af politisk autonomi, også kaldet hjemmestyre, fra henholdsvis Danmark og Finland. Dette betyder, at de er i stand til og har behov for at designe ny politik og praksis, der specifikt opfylder deres små øsamfunds behov under hensyntagen til samfundets kultur, sprog og økonomi (Alexander, et al. 2019). For at skabe forståelse for, hvilke faktorer der spiller ind i de tre selvstyrende regioner, Grønland, Færøerne og Åland, når nye funktioner skal etableres i disse regioner, vil vi gøre rede for nogle muligheder og udfordringer, som særpræger disse nordiske øsamfund. Den voksende autonomi skaber en ihærdighed blandt beboerne for forandring, og i vores arbejdsgruppes sammenhæng har det skabt nye forudsætninger for IKT og vejledning. Vores små øsamfund er kendetegnet af, at forandringer tit skabes af ildsjæle, som "bottom-up" projekter inden for hjemmestyreløven, i modsætning til vores overordnede stater, Finland og Danmark, som opererer med større og mere moderne velfærdssamfund, hvor IKT og vejledning allerede har været en veletableret velfærdstjeneste i flere år, som er placeret inden for den offentlige sektor. Vores overvejelser tager særligt hensyn til beliggenhed (geografi), befolkningstal, kultur (i den offentlige sektor vs udkant) og sprog. Samarbejdet mellem NVL, de store nordiske lande og de små selvstyrende regioner i Norden har bygget på kompetencegivende samarbejde for disse regioner, så de kan udvikle bl.a. IKT og vejledning i forhold til beliggenhed, økonomi, uddannelses- og politisk kultur og sprog (NVL 2019). Færøerne og Åland blev medlemmer af NMR i 1970 og Grønland i 1984. Siden Åland Dokumentet i 2007 blev vedtaget af Nordisk Ministerråd, har Grønland, Færøerne og Åland deltaget som selvstændige regioner i flere nordiske projekter (Ålands Dokumentet 2018). Ålands Dokumentet stadfæster områder, hvor de selvstyrende regioner kan deltage i officielle nordiske samarbejder.

Kortlægning af vejledningstjenester i de selvstyrende områder

Videnskabelige undersøgelser af, hvordan man bedst starter karrierevejledning i små samfund, har vist, at der er nogle fælles udfordringer, som bør tages med i oprettelsen af nye vejledningstjenester. Ronald Sultana

CAREER GUIDANCE IN SELF GOVERNING REGIONS

påviser, at man ikke kan nedskalere en vejledningstjeneste fra et større land til mindre lande eller regioner, idet de mindre lande/regioner har helt andre sociale, økonomiske og kulturelle forhold, som er helt specifikke for deres samfund (Sultana 2006). Det har derfor stor betydning, at man udvikler vejledningssystemer, der er tilrettelagt efter vores regioners sociale, økonomiske, kulturelle og sproglige forhold. Dertil er det også vigtigt, at karrierevejledningen er orienterende omkring en livslang vejledningstjeneste, som alle voksne borgere har let adgang til.

Grønland, Færøerne og Åland har flere fællestræk, idet de er samfund med et begrænset folketal. Undtagen Åland, som er svensksproget, så har øsamfundene eget sprog, kultur og hjemmestyre, men de er samtidig i rigsfællesskab med Kongeriget Danmark eller Republikken Finland. Grønland og Færøerne er ikke medlemmer af EU, mens Åland – som selvstyreende region i Finland – er medlem af EU, dog uden at være del af momsområdet. I kommende afsnit ser vi nærmere på vejledning og livslang vejledning, LLV, også kaldt voksenvejledning, i de tre selvstyreende regioner og belyser, hvilke faktorer der er specifikke for vejledning i regionerne og hvor langt IKT og vejledningsforberedelserne er kommet. Livslang vejledning/voksenvejledning er en nødvendig del af tjenesten IKT og vejledning, som vi også kalder for *e-vejledning* i rapporten.

Fig. 1: Medlemmer af Nordisk Ministerråd, licens under Creative Commons, forfatter S. Solberg J., kilde: https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:Location_Nordic_Council.svg

Grønland

Der er 5 kommuner med hver deres hovedby, og der er kun luftvejs-, søvejs- eller digital forbindelse mellem disse kommuner. Nogle bosættelsesområder i Grønland kan beskrives som "øer," idet forbindelsen med omverdenen er meget begrænset en stor del af året på grund af klimaet og de store afstande. Der er tre hoveddialekter i Grønland, og i uddannelsessystemet undervises der i "midt-vest-grønlandsk," samt i dansk og engelsk, som er nødvendige for uddannelsesområdet og for migration. Bosættelsen har de seneste mange år været kendetegnet af migration af især unge mennesker, men også voksne, som vælger at flytte til hovedstaden, Nuuk, eller til Danmark på grund af begrænsede uddannelses- eller arbejdsmuligheder i yderområderne.

Grønland har en strategi for voksenvejledning og voksenuddannelse. **Majoriaq-centre**, det grønlandske voksenuddannelsessystem, er kommunale organisatoriske enheder, som varetager al sagsbehandling, vejledning og opkvalificering til arbejdsmarked og uddannelse. Der er 17 Majoriaq centre, ét i hver by, og de fungerer som bindeled mellem uddannelse, arbejdsmarked og erhvervsliv. Administrativt har Grønland delt vejledningen op i lokale netværk, som er for alle vejledernetværk i byerne på kysten, og i sektornetværk for vejledere i folkeskoler, efterskoler, Majoriaq centre, erhvervsskoler, studieforberedende uddannelser (GUX, HTX og HHX) og for videregående uddannelser.

Livslang vejledning og uddannelsespolitik på Grønland

Ifølge "Inatsisartutlov nr. 4 af 29. november 2013 om uddannelses- og erhvervsvejledning" har Grønland en lovgaranti for uddannelses- og erhvervsvejledning, og de nuværende Majoriaq-centre varetager dette arbejde (Lovgivning Grønland 2019). Med henblik på at samordne, styrke og målrette vejledningen påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for etablering og drift af et kommunalt vejledningscenter, der skal samarbejde med den kommunale arbejdsformidling, jf. landstingsforordningen om arbejdsformidling (Sunngu 2019).

Grønland er verdens største ø med størrelsen 2.127.600 km², som strækker sig over tre klimazoner, højarktisk, lavarktisk og subarktisk klima.

Grønland er et selvstyrende område af Kongeriget Danmark med 56.000 indbyggere, og hovedstaden hedder Nuuk, hvor over 17.000 indbyggere er bosat (Info om Grønland 2019).

Koordination af Vejledning på Grønland

Center for National Vejledning

Naalakkersuisut, Grønlands Landsstyre, har placeret det centrale ansvar for vejledning hos **Center for National Vejledning**, som har til opgave at forvalte alle sider af vejledningstjenester og at evaluere og udvikle vejledningsindsatsen (Center for National Vejledning 2019). Dette indebærer at samordne vejledning og informere ved hjælp af en virtuel vejledningsportal. De udarbejder og distribuerer vejledningsmateriale, uddanner og efteruddanner vejledere (ikke universitetsuddannelse), udbyder supervision til lokale vejledningscentre og faciliterer erfarings- og vidensdeling og støtter til netværksdannelse.

Majoriaq centre

Voksenvejledning tilbydes i 17 Majoriaq-centre, en i hver by, som er bindeled mellem uddannelse, arbejdsmarked og erhvervsliv (Majoriaq 2019). Én kommunal organisatorisk enhed varetager i dag al sagsbehandling, vejledning og opkvalificering til arbejdsmarked og uddannelse. Målet med Majoriaq er at hjælpe borgerne med at finde deres plads på arbejdsmarkedet, ved kompetent og effektivt at sluse arbejdsledige borgere videre til beskæftigelse. I Majoriaq møder borgerne en helhedsløsning, som støtter den enkelte borger til at blive selvforsørgende, både hvis man søger job, og hvis man har brug for boglig eller ikke-boglig opkvalificering, før man finder det rigtige job eller uddannelse. Der lægges en individuel plan for hver enkelt borger, som henvender sig med ønsket om hjælp til at komme videre. Det lokale Majoriaq-center modtager alle ansøgninger til uddannelser og varetager en del af kontakten mellem lærlinge og praktikanter og deres praktikpladser (Majoriaq 2019).

På Grønland har det været en stor udfordring, at internetforbindelsen ikke er af lige høj kvalitet overalt. Derfor har ansatte i Majoriaq, udviklet en uddannelses-app, kaldet Suliakka, som er designet til elever og velegnet til Ipad, android og Iphone smarttelefoner (Suliakka 2019). På Suliakka kan elever producere private indlæg, som kategoriseres som "Noter, Lektier, Mål, Logbog, Frit eller Send." Sammisat er en undervisnings-app for Ipad, hvor Majoriaq-undervisere opretter undervisningsforløb og gennemfører undervisningen ved hjælp af App'en (Sammisat – Majoriaqs undervisningsredskab 2019). Sammisat er også forbundet med elev-appen Suliakka. Majoriaq tilbyder både vejledning og uddannelsesvejledning.

Grønland har etableret en offentlig velfærdstjeneste med livslang vejledning.

Grunduddannelse af vejledere

I Grønland udbyder "Center for National Vejledning" en vejledergrunduddannelse, som er en ét-årig vekseluddannelse, hvor der også tilbydes overbygninger til grunduddannelsen i fagene: Gennemførelsesvejledning, overgangsvejledning, karrierevejledning, unge og voksne med særlige behov. Uddannelsen er ikke formelt anerkendt efter Bologna-standarder med ECTS point.

Projekt e-vejledning sommeren 2019

Center for National Vejledning har i 2018 startet et projekt om implementering af e-vejledning på Grønland, som på forsøgsbasis over en treårig periode skal bekræfte effekten af e-vejledning. Projektet forventes at blive iværksat om sommeren 2019.

Delkonklusion – for IKT og vejledning på Grønland

Grønland har etableret en offentlig velfærdstjeneste med livslang vejledning. De har bygget et system op, som tager hensyn til sprog, kultur, teknologi, vejledergrunduddannelse og til de enormt store afstande på Grønland. Majoriaq-centrene fungerer som bindeled mellem uddannelse, arbejdsmarked og erhvervsliv og er kommunale organisatoriske enheder, som varetager al sagsbehandling, vejledning og opkvalificering til arbejdsmarked og uddannelse.

Vejledersystemet er bemandedet med folk med forskellige uddannelser og baggrunde, såsom uddannede vejledere, undervisere fra grunduddannelser og fra videregående uddannelser, socialrådgivere og systemrådgivere.

Majoriaq beskæftiger sig med tre hovedopgaver:

1. jobformidling
2. vejledning til uddannelse og arbejde
3. opkvalificering til uddannelse og arbejde

Færøerne

Færøerne er et selvstyrende område inden for Kongeriget Danmark. 85% af beboerne på Færøerne er forbundet via vejnet, tunneller og undersøiske tunneller, og yderområderne har forbindelser til central-området via færger og helikopter (Føroya Landsstýri 2019). Forbindelsen med omverdenen er betragteligt forbedret inden for de seneste 30 år, efter at rejsepriserne er blevet forholdsvis billigere og forbindelser via fly er oprettet til flere lande. Færøerne har velfungerende internetforbindelser, næsten alle arbejdspladser og private hjem har gode internetforbindelser. De gode rejseforbindelser gør det let at arbejde i andre lande og bo på øerne, og traditionelt set er det mest mændene, der rejser til andre lande for at arbejde, når det er økonomisk nødvendigt eller mere attraktivt (Hovgaard 2015).

Færøerne består af 18 øer og ligger i det Nordatlantiske hav mellem Norge, Island og Skotland.

Øernes areal er på 1400 km². Der er 51.000 indbyggere på øerne, og de har eget sprog, færøsk (Hagstovan 2019).

Livslang vejledning og uddannelsespolitik på Færøerne

Vejledere, ansatte på Færøernes Universitet og repræsentanter fra Vejlederforeningen satte sig sammen i 2012/13 og udarbejdede en plan sammen med ansatte fra afdelingen for vejledning på Islands Universitet (Háskóli Islands 2019). Vejlederne på uddannelsesinstitutionerne havde i mange år henvendt sig til det færøske undervisningsministerium, MMR, med begæring om at etablere en professionel vejlederuddannelse, dog uden resultat (Holm, Elisabeth 2015). Vejlederne i undervisningssystemet opfattede sig ikke som kvalificerede til den voksende efterspørgsel på vejledning i uddannelsesinstitutionerne og påviste vedvarende overfor ministeriet både dette og manglen på livslang vejledning/voksenvejledning for borgere uden for undervisningssystemet. Det manglende samarbejde resulterede i, at folk fra vejlederforeningen sammen med vejledere fra universitetet satte sig sammen, og med økonomisk støtte fra MMR fik de etableret en kandidatuddannelse i vejledning som 4-årigt deltidsstudium på Færøernes Universitet i 2013. Uddannelseslederen var leder af det nordiske VALA-samarbejde, og gennem disse VALA kontakter kom kompetente undervisere i vejledning fra hele Norden for at undervise på uddannelsen.

Dele af kandidatuddannelsen i vejledning bestod af metoder og teorier for etablering af livslang vejledning. De studerende oversatte og tilpassede ELGPN's 18 konceptnoter til færøske forhold (ELGPN 2012). Disse

18 ELGPN-noter er anbefalede redskaber og retningslinjer for politikere og embedsfolk at bygge vejledning op efter.

Den anbefalede betænkning, som hedder *"Lívlong vegleiðing í Føroyum – ein ávegis ætlan, 2016"* med 18 retningslinjer for etablering af Livslang Vejledning, LLV, blev på et NVL seminar i Torshavn i juni 2017 overrakt til fagforeninger, arbejdsgivere, ministerier og andre interessenter. Retningslinje nr. 9 er om Informations- og kommunikationsteknologi inden for livslang vejledning (ELGPN, tools no.6 2019, 26-28).

Koordination af vejledning på Færøerne

Uddannelsesvejledning startede i 1974 som del af den nye 2-årige HF uddannelse, højere forberedelseseksamen, beregnet for voksne (Róin 2017). Senere er vejledning blevet del af folkeskolen fra 6. skoleår, på gymnasier, i erhvervsuddannelser, i videregående uddannelser og på Færøernes Universitet (Holm 2014). Den offentlige sektor har til dags dato ikke udgivet strategier, love og bekendtgørelser for LLV/voksenvejledning, hvilket ellers blev kraftigt anbefalet i dokumentet lavet af en arbejdsgruppe i vejledning i 2007 (Vejlednings-arbejdsgruppe 2007). Da MMR vedtog MA uddannelsen i vejledning i samarbejde med Færøernes Universitet og Háskóli Íslands, regnede koordinatorene med fortsat at samarbejde med myndighederne om implementering af love og bekendtgørelser, og med økonomiske midler som fundament for at komme i gang med LLV ved slutningen af den 4-årige uddannelse (Bilag 1, A Purpose). En lov om validering blev vedtaget af Færøernes Lagting i 2014 (Løgtingslóg nr. 67 2019), som er en nødvendig del af at kunne implementere livslang læring og livslang vejledning. Efter Lagtingsvalget i 2015 var koncepterne *"livslang læring, livslang vejledning og validering* for første gang nævnt i det uddybende dokument til regeringens koalitionsaftale (Mál at fremja 2015). Betænkning om voksenuddannelsesordning (på færøsk forkortet til VÚ) på Færøerne blev debatteret i Lagtinget 1. april 2019 (Betænkning om voksenuddannelse 2019). Proceduren med at starte voksenvejledning/Livslang Vejledning vurderes at være i opstartsfasen på politisk niveau.

Fjarnám i Klaksvig

I 2014 ansatte lederen for Iværksætterhuset (landsdækkende institution, som støtter innovation) en vejleder under uddannelse på distanceuddannelsescentret, *Fjarnám*, i Klaksvig kommune. På forsøgsbasis blev vejlederen ansat i 10 timer om ugen af kommunen (Fjarnám 2019). Dette gav mulighed for at oparbejde og afprøve konceptet livslang vejledning både som "ansigt til ansigt" -vejledning og som e-vejledning. Fjarnám har en

hjemmeside, en Facebook side og vejlederen bruger Messenger, telefon og E-mail som kontaktflade for e-vejledningen. Vejlederen vejleder om karriere-, lære- og uddannelsesmuligheder på Færøerne og i andre lande, hjælper borgere med at skrive CV og ansøgninger og støtter op om dem, der bruger husets faciliteter som studiecenter. Centret, Fjarnám, er i samme bygning som Iværksætterhuset på Færøerne, og det har vist sig at være en god kombination (Íverksetarahúsið 2019). Studerende, færdiguddannede, udenlandske tilflyttere og iværksættere har fået en fælles platform, hvor de kan kommunikere, studere, skrive opgaver om erhvervslivet og arbejdspladser i nordområdet på Færøerne, iværksætte og blive støttet i at komme ud på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse. Konklusionen efter de 4 forsøgsår på Fjarnám er, at vejledning støtter op om voksenuddannelse, fjernuddannelse, tilflytning af uddannede borgere og opstart af egne virksomheder og danner en eftersøgt og attraktiv platform som mødested for karrieresøgende med uddannelser i ét af udkantsområderne på Færøerne. Der mangler dog strategier for voksenuddannelse, både for færinger og tilflyttere fra Norden og fra mange andre lande. Folketællingen i 2011 viste, at 6,5% af indbyggerne ikke havde færøsk som deres modersmål (Manntal 2011). Strategi og struktur for sproglig, karriere- og uddannelsesmæssig integration af udenlandske tilflyttere mangler (Hayfield 2018). Det er også af stor betydning i opstarten af voksenvejledning, at vejlederne er veluddannede og kender arbejdsmarkedet, lære- og uddannelsesmuligheder særdeles godt, for at kunne give kompetent vejledning, som borgerne kan få gavn af. Andre kommuner har vist interesse for denne model.

Erhvervscentret – Yrkisdepilin

Erhvervscentret, departementet for alle erhvervsuddannelser på Færøerne, er del af uddannelsesministeriet, MMR. I tilknytning til etableringen af en færøsk model for validering (VPL), er der i Erhvervsuddannelseskontoret (Yrkisdepilin) ansat en vejleder, foreløbig halv tid frem til 30. juni 2019 (Yrkisdepilin 2019). Der arbejdes med at få vejlederens ansættelse i valideringen forlænget og sidenhen etableret som fast stilling på fuld tid.

Vejlederens opgave er først og fremmest at vejlede de enkeltpersoner, som ønsker at blive valideret i forhold til en uddannelse eller et job. Derudover er vejlederens opgave at samle de data og informationer, som en valideringsproces nødvendigvis har med sig. Dette skal bl.a. medvirke til, at kvaliteten i valideringen kan holdes på et ønsket niveau.

I forhold til karrierevejledning, specielt for voksne uddannelses- og jobsøgende, findes et udbredt ønske om et mere samordnet vejledningssystem på Færøerne, som både omfavner uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.

En anbefaling for strategi for Livslang Vejledning er lavet af studerende i vejledning og er overrakt til vedkommende myndigheder.

Studni og Vegleiðingarstovan

I 2019 ansatte Studni, organisationen for færøsk uddannelsesstøtte, en uddannelsesvejleder, som fremover skal vejlede studerende om uddannelses- og støttemuligheder både på Færøerne og uden for øerne (Studni 2019). Denne funktion var indtil 2019 varetaget af afdelingen ASK på det færøske universitet. I juli 2019 flytter Studni ind sammen med uddannelsesstyret, og i den sammenhæng har uddannelsesministeren begæret, at en ordning for karrierevejledning laves og sættes i gang fra 1. september 2019. En vejledningstjeneste opbygges som en underordnet institution hos undervisningsministeriet, og hedder Vegleiðingarstovan.

Delkonklusion – for IKT og vejledning på Færøerne

Vejledning er veletableret i det færøske uddannelsessystem, især på gymnasieniveau, dog mangler mange vejledere en kompetencegivende uddannelse i vejledning. En anbefaling for strategi for Livslang Vejledning er lavet af studerende i vejledning og er overrakt til vedkommende myndigheder. Lov for validering er vedtaget, og betænkning om voksenuddannelse er debatteret i Lagtinget (Yrkisdepilin 2019). Ét uddannelsescenter har tilbudt voksenvejledning de seneste 4 år og kan bekræfte, at der er et stort behov for karrierevejledning/voksenvejledning. En slags uofficiel erhvervsvejledning tilbydes af erhvervscentret, Yrkisdepilin, idet mange voksne ringer til dem med spørgsmål om uddannelsesmuligheder og validering. Brobygning mellem vejledning og tilbud om voksenuddannelse mangler endnu, men kunne opbygges med samme struktur og muligheder, som i nabolandene, f.eks. som hos "Skills Development Scotland" i Skotland, "Fræðslumiðstoðva" på Island og Uddannelsesguiden i Danmark (SDS 2019) (Fræðslumiðstoðvar 2019) (Educational and Vocational Guidance in Iceland 2019) (eVejledning 2019). I juni 2019 har uddannelsesministeren begæret, at en ordning for karrierevejledning laves, som startes op fra 1. sept. 2019.

Åland

Ålandsøerne ligger ved indgangen til den Botniske Bugt i det Baltiske Hav og er en selvstyrende region af Finland. Det officielle sprog er svensk. 90% af befolkningen bor på Fasta Åland, og hovedstaden hedder Mariehamn.

Livslang vejledning og uddannelsespolitik på Åland

I uddannelsesprogrammet **Kompetens 2025** rejses spørgsmålet vedrørende vejledning (Utbildning for en hallbaar framtid på Åland 2015). Bl.a. nævnes, at rådgivnings- og vejledningstjenester udvikles både for individer i uddannelse på alle niveauer og for individer uden for uddannelsessystemet. Det påpeges, at adgang til vejledning, rådgivning og information om studiemuligheder må udvikles for voksenuddannelserne.

I Ålands landskapsregerings **program til støtte for integration –2016–2019** påpeges behovet for vejledning for tilflyttere (Integrationsframjande Program 2016).

Ifølge gymnasieloven har en studerende i gymnasiet ret til at få studievejledning (Ålands Gymnasium 2016, §15). Til studievejledningen hører at støtte de studerende ved valg af uddannelsesretning og at støtte ved overgangen mellem uddannelser og uddannelsesniveauer.

I **studieplanen** for den almene gymnasieuddannelse og grundlæggende erhvervsuddannelser findes retningslinjer for den studievejledning, som gives ved ålandske skoler (Ålands Gymnasium 2016).

Studievejledningen har til formål at støtte den studerende i alle studiets facetter og er en opgave ikke kun for studievejlederen, men for alle, som arbejder med undervisning og vejledning. Studievejledningen skal bl.a. støtte den studerende i at udvikle sine læringsstrategier og informere om forskellige uddannelser for videre studier. Studieplanen beskriver, hvordan studievejledningen skal udføres i praksis.

Vejledning i uddannelsessystemet

Alle, som er indskrevet på studier i den ålandske grundskole, ved Ålands gymnasiums to skoler samt ved Högskolan på Åland, har ret til studievejledning og vejledning for unge og voksne. Ålands folkehøjskole har en vejledningsfunktion for unge mellem grundskole og gymnasium.

Åland består af 6.757 øer, hvoraf ca. 60 er beboede.

Befolkningen på Åland er ca. 30.000, hvoraf omkring 12.000 bor i den eneste by, Mariehamn, og omkring 15.500 bor i spredte småbyer og ca. 2.500 bor i skærgården.

På gymnasialt niveau, på universitetsniveau og inden for integrationsuddannelse får de studerende, både unge og voksne, hjælp med valg af studieretning og støtte til at lette overgangen til videre studier. Vejlederne skal bl.a. hjælpe de studerende med den personlige studieplan og støtte dem gennem studietiden. De har adgang til både personlig vejledning og vejledning i grupper, men de får også vejledning med henblik på videre studier og information om forskellige karriere- og studieretninger og adgangskrav.

Vejledning uden for uddannelsessystemet

Den største aktør er Ålands arbejdsmarkeds- og studieservicemyndighed (AMS). Vejledning i forbindelse med erhvervsvalg og kompetenceudvikling er en del af den arbejdsmarkedsservice, som Ålands arbejdsmarkeds- og studieservicemyndighed (AMS) tilbyder personer, der er registreret som arbejdssøgende (Arbetsmarknad och studier 2019). AMS hjælper de registrerede klienter med spørgsmål vedrørende erhvervsvalg og kompetenceudvikling samt muligheden for at få job, men tilbyder også information om uddannelsesspørgsmål, f.eks. om hvad forskellige arbejdsopgaver og erhverv indebærer samt om arbejdsmarkedet.

For at få vejledning på Åland frem til 30. juli 2019 skulle man enten være registreret som studerende på en uddannelse eller registreret som jobsøgende hos AMS. Det betød, at folk uden for skolen, dvs. personer, der var i arbejde, og mennesker, der overvejede at ændre deres erhverv eller ville uddanne sig, ikke havde adgang til vejledning.

For tilflyttere til Åland tilbydes også supplerende vejledning via informationskontoret Kompassen i samarbejde med Medborgerinstitutionen (Mariehamns stad 2019).

Flere organisationer yder vejledning til personer, der ikke er omfattet af ovennævnte vejledning. Sådanne organisationer er f.eks. Ålands näringsliv, Ålands företagarförening, Ung resurs og Katatpult, landskapsföreningen Folkhälsan, Handicampen/Fixtjänst, Fältarna/Mariehamns stad og Emmaus.

På Åland findes flere større og mindre aktører, som udbyder vejledning uden for det formelle uddannelsessystem. Deres ansvarsområde er dog begrænset til en specifik målgruppe.

Koordination af vejledning på Åland

På Åland findes der således flere større og mindre aktører, som udbyder vejledning uden for det formelle uddannelsessystem, men et mere omfattende samarbejde mellem aktørerne har længe været efterspurgt. Et samarbejde blev indledt i 2014 mellem den ansvarlige myndighed for voksenuddannelse og validering og arbejdsmarkedsmyndigheden i form af en aftale om køb af vejledningstjenester. Samarbejdet betyder, at arbejdsmarkedsmyndigheden køber tjenester fra den ansvarlige voksenuddannelsesmyndighed til kunder, der har brug for studievejledning.

På baggrund af en kortlægning og spørgeundersøgelse i 2014 blev det konstateret, at der er voksengrupper, der ikke har adgang til vejledning, og at rådgivere i uddannelsessektoren også vejleder individuelle personer uden for deres målgruppe. Som følge heraf startede Ålands landskapsregerings Uddannelses- og Kulturafdeling et toårigt projekt "Vejledning på Åland" i 2017. Projektet er finansieret fra Den Europæiske Socialfond, og det skal imødekomme et voksende behov på Åland ved at hjælpe folk med at håndtere overgange mellem uddannelser, mellem uddannelse og arbejdsmarked og ved karriereskift. For at afdække behovet og for at udvide tjenesterne til forskellige målgrupper, så er beskrivelse af det fremtidige behov for rådgivning og vejledning en del af projektet. Behovet for at udvikle nye vejledningsværktøjer og metoder, f.eks. ved hjælp af digitale værktøjer for at nå alle borgere, skildres også. Visionen er at udvikle et system for *samarbejde* mellem forskellige vejledningstjenester. Desuden har projektet til formål at udvikle en model, som kan imødekomme behovet for karrierevejledning, både som "ansigt til ansigt" og via e-vejledning, som kan tilbydes af forskellige specialister fra projektets samarbejdsnetværk. Formålet er at skabe et system, der giver ens adgang til en velfungerende vejledning, der ikke er knyttet til alder, uddannelse eller arbejdsplads eller anden livssituation, således at mennesker uden for uddannelsessystemet gennem livslang læring skal kunne udvikle den kompetence, der kræves for at få en meningsfuld karriere. En fremtidig organisation og myndighed vil blive skabt inden for rammerne af det fortsatte arbejde.

I regeringens aktivitetsplan for 2019 prioriteres det at udvikle et system for vejledningstjenester vedrørende studier og karrieremuligheder for voksne uden for uddannelsessektoren. Projektet er forlænget til august, hvorefter det foreslås, at projektet flyttes til en forsøgsordning under navnet "Vejledning i Samarbejde," forkortet til VISA, som finansieres af Ålands regering og fortsættes i årene –2019–2021.

Arbejdet med at udvikle en model for IKT og vejledning sker helt og holdent inden for rammerne af VISA-projektet.

Delkonklusion – for IKT og vejledning på Åland

Arbejdet med at udvikle en model for IKT og vejledning sker helt og holdent inden for rammerne af VISA-projektet. Målet med projektet er at udvikle en digital platform som leveres af de offentlige myndigheder i samarbejde med dem, som allerede tilbyder vejledning og som i sidste ende består af flere websteder. Den skal tilbyde en infrastruktur med information for alle. Opbygningen af et digitalt vejledningssystem kommer til at være den integrerende faktor, som skal opmuntre til samarbejde mellem flere vejledningsaktører. Det er dog vigtigt, at man under udviklingsprocessen sørger for, at det bliver et samarbejde tværs over organisationsgrænser, som resulterer i individfokuserede tjenester.

I planen indgår det, at systemet bygges op i tre etaper:

- a. Etape 1 sommeren 2019. Et websted tages i brug, hvor man tilbyder tjenester såsom information, værktøjer til selvhjælp (f.eks. karriere tester) og kontaktmuligheder, dvs. tjenester, som ikke blev tilbudt før og som ikke er så teknisk avancerede.
- b. Etape 2 starter i efteråret 2019. Webstedet vil få forbedrede funktioner, såsom webinar og chat m.m.
- c. Etape 3 er den komplementerende del, hvor det planlægges at bruge hele eller dele af andre platforme, som findes i andre nordiske lande.

Ved hver etape skal informationerne og tjenesterne udvides. I etape 1 er fokus på det første indhold og på en teknologi, som kan udvikles efterhånden. I etape 2 er fokus på infrastrukturen og på ensartetheden af informationen. I etape 3 udvides adgangen.

Vejlederuddannelser i regionerne

På **Grønland** udbyder "Center for National Vejledning" en grunduddannelse i vejledning, som dog ikke er formelt anerkendt med ECTS point (Majoriaq 2019).

I 2013 optog Universitetet på **Færøerne** 48 studerende i MA i Vejledning, 120 ECTS (kandidat i vejledning), hvor man kunne vælge Diplomuddannelse i vejledning, 60 ECTS, eller fortsætte og blive MA/kandidat på 120 ECTS. Uddannelsen blev etableret i samarbejde med vejledermiljøet på Færøerne og en koordinator fra vejlederuddannelsen på Háskóli Islands, HI (Háskóli Islands 2019). Uddannelsen blev betalt af Færøernes Universitet og uddannelsesministeriet, MMR. 28 studenter har bestået Diplom i Vejledning, og indtil nu har 8 bestået MA i vejledning.

På **Åland** kræves det formelt, at vejledere har en uddannelse i vejledning på MA-niveau.

Delkonklusion første del

De tre selvstyrende regioner, Grønland, Færøerne og Åland, tilbyder ikke e-vejledning som velfærdstjeneste endnu. Grønland og Åland har dog udviklet projekter for IKT og vejledning, som de vil sætte i gang i løbet af sommeren 2019.

Selv om regionerne er små, mærkes globaliseringen også i de små samfund i form af til- og fraflytning, som fører til større fleksibilitet på arbejdsmarkedene og behov for velforbereget integration af tilflyttere med andre sprog og religioner. Det er nødvendigt med et tæt samarbejde mellem de politiske myndigheder og arbejdsmarkedets parter om opretholdelse af kvalitet i livslang vejledning, og at regionerne samarbejder med de nordiske lande om uddannelses- og arbejdsmuligheder.

NVL samarbejdet i Norden har en grundlæggende rolle i etableringen af voksenlæring i de selvstyrende regioner og støtter op om etableringen af nye koncepter i regionerne, som f.eks. e-vejledning.

A person is sitting on a large, light-colored rock, viewed from behind. They are wearing a dark blue long-sleeved shirt, blue jeans, and white sneakers. A laptop is open on their lap, displaying a website with various images and text. The background is a blurred landscape of green trees and a blue sky. A semi-transparent white map of the world is overlaid on the image, with the Americas and Europe clearly visible. The text "ANDEN DEL" is centered in a bold, blue, sans-serif font.

ANDEN DEL

Anbefalinger og modeller for IKT og vejledning i selvstyrende regioner

Indledning

I anden del fremlægges **fælles anbefalinger og model for IKT og vejledning – e-vejledning – for Grønland, Færøerne og Åland.**

Livslang vejledning er en kontinuerlig proces, som giver alle medborgere, uanset alder og social status, adgang til vejledning og mulighed for at opgradere deres karrierefærdigheder, kompetencer og interesser og til selv at bestemme over uddannelse og karriere gennem hele deres livscyklus. e-vejledning giver alle borgere ens adgang til vejledning over internettet. Derved styrker den social inklusion på arbejdsmarkedet og i samfundet.

Økonomiske overvejelser

Arbejdsgruppen for IKT og vejledning har ikke lavet økonomiske beregninger for hvad det koster at etablere og drive en tværsektoriel, holistisk, kvalitetssikret og landsdækkende e-vejledningstjeneste i hvert af de selvstyrende områder, Grønland, Færøerne eller Åland, og heller ikke, hvilke økonomiske fordele en sådan vejledningstjeneste medfører for samfundet.

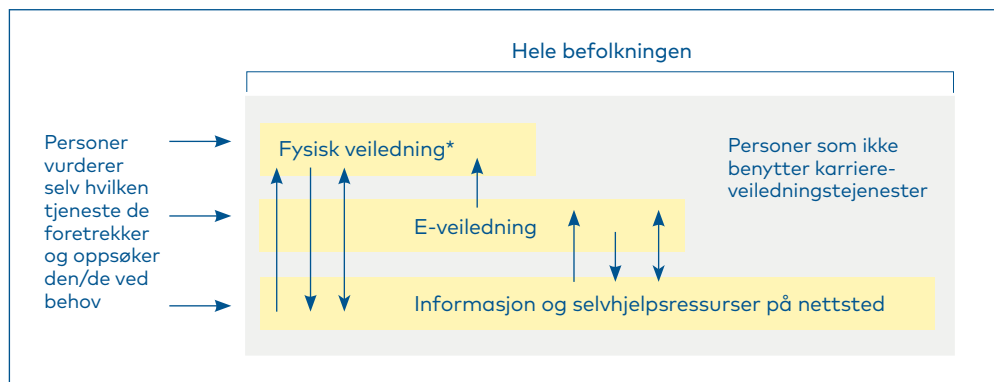
Arbejdsgruppen har dog ladet sig inspirere af en omfattende norsk udredning, *Norge i omstilling – Karriereveiledning for individ og samfunn* (NOU 2016) som analyserer Norges behov for en holistisk vejledning og kommer med økonomiske vurderinger af en sådan vejledning. Konklusionen er klart, at en effektiv og holistisk net baseret vejledning er samfundsmæssig lønsom. (NOU 2016). Denne norske rapport gennemgår eksisterende vejledning på alle niveauer i samfundet, og gennemgår derefter de tiltag, man foreslår for at dække behovet for vejledning bedst. Et kapitel behandler "Karriereveiledningstilbud på nett" – som vi her har kaldt IKT og vejledning, altså vejledning, som benytter sig af informations- og kommunikationsteknologi.

De vurderer, at størstedelen af brugerne vil klare sig med netstedet med dens selvhjælps ressourcer. En del af brugerne vil have behov for at kontakte en vejleder. De fleste af disse forventes at kontakte en e-vejleder, og en mindre andel vil have behov for at kontakte fysisk vejledning face to face. De illustrerer dette således i deres rapport (NOU 2016, 128).

Overordnet anbefaler de et vejledningssystem med tre niveauer:

- Et netsted med information og selvhjælps ressourcer
- En e-vejledningstjeneste
- En fysisk vejledning (face to face /f2f vejledning).

Da fysisk veiledning ansigt til ansigt er den mest ressourcetrækkende veiledningsform, er der en økonomisk gevinst i at tilbyde andre veiledningsformer – foruden at det øger tilgængeligheden til veiledning, idet der kan være mange barrierer for fysisk veiledning, fx. arbejdstider, geografiske afstande, psykologiske barrierer m.fl.

Deres økonomiske beregninger påpeger, at *"...feilvalg og frafall i en tyveårsperiode koster samfunnet 220 milliarder kroner [i 2013 kroner]."* (NOU 2016, 131) (Analyse&Strategi 2013, 2, 41, 57, 67). De skitserer derfor fire forskjellige modeller for en styrket e-veiledningstjeneste, fra en minimal model, som ikke kræver øgede bevilgninger, men blot koordinerer de eksisterende tjenester bedre, til en stor model med et omfattende nettsted med mange selvhjælpsressurser og en stor e-veilednings model. De to andre modeller ligger derimellem. Deres forslag er at satse på den mest omfattende løsning fra start, idet den mest omfattende veiledningstjeneste er samtidig den, som er samfunnsøkonomisk mest lønsom. (NOU 2016, 118 jf. s. 123). Denne største model vurderer de vil koste op imod 18 mio. kr. og den årlige drift vurderes at koste ca. 47 mio. kr.

På baggrund af bl.a. denne rapport vedtog det norske Storting *National kompetansepolitisk strategi 2017–2021*, hvor der satses på at styrke e-veiledning i Norge. Kompetanse Norge (tidligere Vox) blev 1. januar 2018 etableret med hovedsæde i Tromsø, og nu er en holistisk og individbaseret veiledningstjeneste under opbygning og ifølge planen lancerer de deres tjenester ultimo 2020. Den skal dække hele landet – i samarbejde med de lokale veiledningscentre.

Som der er nævnt andetsteds i rapporten (s. 6) har Ronald Sultana påpeget, at man ikke kan nedskalere et stort lands veiledningstjenester til et mindre land eller region, idet man har andre sociale, økonomiske og kulturelle forhold (Sultana, 2006). Desuden må der regnes med, at et lille lands veiledningssystem må have den samme bredde i viden som et større land. Der må derfor generelt regnes med, at både opstartsomkostninger

Figur 7.4. Et helhetlig karriereveiledningstilbud på nett

* Inkluderer all karriereveiledning som foregår i form av fysiske møter, først og fremst ansikt-til-ansikt veiledning, men også kurs, opplæring, undervisning osv.

og driftsomkostningerne bliver forholdsvis større i et lille land, hvis man skal sikre vejledningens kvalitet.

Med tanke på størrelsesforholdet mellem investering (målt i millioner) og samfundsmæssig nytteværdi (målt i milliarder) er der dog næppe nogen tvivl om, at også i små samfund som de nordiske selvstyrende områder, Grønland, Færøerne og Åland, vil en tværsektoriel, holistisk, kvalitetssikret og landsdækkende e-vejledningstjeneste samfundsmæssig være en meget god investering.

Kvalitetssikret vejledning

Kvalitetssikring af **IKT og vejledning**, som er en nødvendig ny velfærdstjeneste i vores moderne nordiske småsamfund, kræver grundig **tværsektoriel forberedelse**, som bygges på professionalisme og videnskab inden for fagområderne **Livslang vejledning**, **Livslang læring** og **Validering**. Standardiserede europæiske retningslinjer for disse tre fagområder er udarbejdet af EU's samarbejdspartnere og er tilgængelige for alle på ELGPN's hjemmeside, **European Lifelong Guidance Policy Network** (ELGPN Publications 2019). Da uddannelser og lærepladser bliver sammenlignede på tværs af landegrænser, og til- og fraflytning i vid udstrækning foregår i vores regioner, er det en endnu større nødvendighed, at vores regionale systemer bygger på internationalt anerkendte uddannelsessystemer og akkrediteringer og at de sidenhen bliver tilpasset regionernes lokale behov og omstændigheder. Parallelt med at mobiliteten inden for uddannelse og arbejdsmarked øges, øges også behovet for fælles internationale standarder og akkrediteringer.

Vores **anbefalinger og modeller** bygger derfor på internationalt anerkendte ELGPN retningslinjer, på viden fra MA uddannelsen i vejledning på Færøernes Universitet og på NVL samarbejdet.

I NVL samarbejdet i IKT og vejledningsgruppen har vi gennem NVL kunnet deltage i seminarer og har været på studierejser i andre nordiske lande, og der har vi erfaret, hvordan e-vejledning fungerer i praksis andre steder. I selve arbejdsgrupperne har vi lokalt arbejdet med at forberede og holde oplysende seminarer om e-vejledning, livslang læring, livslang vejledning og validering. Vi har i den lokale gruppe holdt møder med alle tænkelige instanser i vores egne regioner, såsom læringsinstitutioner, ministerier, foreninger og nationale digitaliseringsplatforme, udover at have besøgt e-vejlednings-aktører fra alle niveauer af vejledning i de andre nordiske lande, hvor de har delt ud af deres erfaringer med e-vejledning.

Livslang vejledning i små samfund og i selvstyrende regioner kræver, at der tages **særligt hensyn til udarbejdelse af karrierevejledningspolitikker og praksis**. Det har stor betydning for effektiv udvikling af vejledning:

- at der samarbejdes mellem lokale vejledere og internationale netværk
- at karrierevejledere uddannes
- at karrierevejledere arbejder innovativt

Hvad er problemet

Manglende terminologi for LLV

Første vigtige pointe er at få **den sproglige terminologi omkring livslang vejledning (LLV)** på plads, så der kan arbejdes med samme fælles ord og meninger omkring livslang vejledning i vores samfund, som i de internationale samfund. Dette gøres bedst i samråd med det lokale sprogråd på Grønland og på Færøerne, idet terminologierne er nye for disse regioner.

Åland er i en anden position, idet de taler svensk og LLV terminologier allerede findes på svensk. Men på Åland ønsker man at bruge terminologien *karrierevejledning* i stedet for den nuværende terminologi, *yrkes-vejledning*. Der diskuteres stadig, hvilken terminologi der skal bruges i grundskolen, for det, der i dag hedder "elevhandledning."

Manglende implementering af national e-vejledning, som sikrer kvalitet

Færøerne, Grønland og Åland har ikke implementeret kvalitetssikret national e-vejledning endnu. For at kvalitetssikre e-vejledning er det nødvendigt, at vedkommende myndigheder med ansvar for uddannelse og arbejdsmarked sammen med vejlederforeninger nedsætter en national arbejdsgruppe, som får til opgave at udarbejde en overordnet strategi for e-vejledning for hvert af de tre områder. Strategien kvalitetssikres ved at bygge på vejledende ELGPN retningslinjer for livslang vejledning (ELGPN, tools no. 6 2019). Disse retningslinjer kvalitetssikres gennem forskning og opgraderes jævnligt i tråd med udviklingen, der opstår i de europæiske samfund og arbejdsmarkeder.

Manglende uddannelse af vejledere

Professionel uddannelse af karrierevejledere er nødvendigt for at sikre international standard. Det anbefales kraftigt, at flertallet af iværksætterne af IKT og vejledning/e-vejledning har en videnskabelig universitetsuddannelse i vejledning, hvor faglige kompetencer, viden og erfaring i livs-

lang vejledning, etiske retningslinjer og forskning prioriteres højt. Vejlederne har det etiske ansvar for at kende uddannelses- og læresystemerne, karrierebehov på arbejdsmarkedet og økonomiske støttemuligheder, og må have social og psykologisk forståelse for individet i samfundet. Det har stor betydning, at borgeren opnår sine karrieremål gennem kompetent vejledning.

Manglende strategi for vejledning

Hver region bør lave deres egen strategi for e-vejledning, som bør bygge på ELGPN standarder, tilpasset regionernes samfundsstrukturer, voksenuddannelsessystemer, geografiske og sociale udfordringer, sprog, kultur og økonomiske midler, hvor der tages hensyn til de lokale udfordringer i samfundene.

Manglende forskning

Begreberne LLV, LLL og Validering bygger på forskningsbaseret, internationalt anerkendt viden om livslang vejledning, livslang læring og validering af forudgående læring. Disse koncepter er udviklet for at støtte mennesker til en bedre livskvalitet gennem adgang til arbejdsmarkedet hele deres arbejdsliv. Vejledning og adgang til opgradering af kompetencer og uddannelse er en nødvendighed i den globaliserede verden, hvor arbejdsmarkedet hele tiden er i forandring, og hvor nye kompetencer og fleksibilitet kontinuerligt kræves af arbejdskraften (Beck 2006).

Manglende statistik

Statistikker danner grundlag for forskning inden for temaer som e-vejledning, vejledningsmetoder, arbejdsmarkedsforhold og karriere. Statistik kan forbedre den holistiske e-vejledning samt bidrage med viden om, hvor forbedringer af kompetencer og uddannelse bør implementeres. Dette kan forbedre forholdene på arbejdsmarkedet og dermed også karriereforsøgene for den enkelte borger.

Hvorfor er vejledning vigtig

Det er vigtigt, at vejledning når alle målgrupper, både sprogligt, aldersmæssigt og geografisk, så alle borgere sikres samme sociale rettigheder og får tilbud om vejledning, som støtter dem til en bedre karriere og derved forebygger social ulighed. Hooley et al. (2017) har lavet en teoretisk og metodologisk gennemgang af, hvilken betydning karrierevejlederens engagement har for social retfærdighed, og de påpeger betydningen, som vejledning har for social inklusion og lighed (Hooley, Sultana and Thomsen 2017).

Ensartet kvalitets-vejledning til alle borgere

Hver region bør etablere en e-vejlednings projektgruppe, som rådgiver myndighederne om, hvordan e-vejledningen kvalitetssikres. Hver regions arbejdsgruppe undersøger, hvordan det danske undervisningsministerium har struktureret og kvalitetssikret eVejledning i Danmark (notater i <https://nvl.org/Mine-Grupper/Aktivitsvegg/groupid/57>). Deres erfaringer og forskning viser, at eVejlednings-programmet er velfungerende (UVM 2019).

UddannelsesGuiden

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

UDDANNELSER TIL UNGE | VIDEREGÅENDE UDDANNELSER | VOKSEN- OG EFTERUDDANNELSER | JOB OG KARRIERE | VÆRKTØJER

For side i eVejledning

om eVejledning
eVejlednings tilbud - samlet oversigt

Åbningstider
Mandag - torsdag: kl. 9 - 21
Fredag: kl. 9 - 16
Lørdag og søndag: kl. 12 - 16

eVejledning

Chat med en eVejleder | Ring 70 22 22 07 | Mail | Digitale møder | UddannelsesGuiden på Facebook | ForældreGuiden på Facebook

Nu kan du få vejledning via skype hos eVejledning
Bliv vejledt ansigt-til-ansigt via skype

Konference: Den digitale vejledningsrelation
For vejledere med interesse for vejledning på digitale medier, d. 29.10. i Odense...

Ændrede åbningstider i efteråret
På grund af konference og seminar holder vi lukket enkelte dage.

UddannelsesGuiden	Vejledning	Områder	Videnscenter	English
Kontakt	eVejledning	Arrangementskalender	Jobcentre	About ug.dk
Nyhedsbreve	Studievalg	Få inspiration	Til vejledere og lærere i udkolingen	Programmes In English
Om ug.dk	Den kommunale ungeindsats	Job og arbejdsmarked	VidensCenter for vejledning	
Teknisk information		Uddannelser		
Privatlivspolitik		Uddannelsessteder		

Ophavsretten tilhører Undervisningsministeriet.

Billede af forsiden eVejledning, som er placeret under Uddannelsesguidens hjemmeside: ug.dk/evejledning

Grønlands koordinator for e-vejledning anbefaler derfor, at regionerne investerer i samme system/program, som Danmark bruger, idet programmet er velafprøvet, jævnligt opdateres med gode vejledningsresultater og har indbygget mulighed for statistik.

For at **kvalitetssikret vejledning** skal være mulig, er det nødvendigt, at **vejlederne er uddannede i henhold til internationale standarder for vejledning** (Shciersmann, et al. 2019). Vejlederne vejleder folk i regionerne, som gennem deres karriere kan forventes at arbejde både i og uden for regionerne. Tilflyttere – både fra de europæiske lande, hvor **Bologna-traktaten gælder** (Bologna processen, 2019) og fra lande med andre uddannelsessystemer – bør tilbydes **kvalificeret vejledning og validering af forudgående læring**, så de kan få passende adgang til arbejdsmarkedet. Erfaringerne fra de selvstyrende regioner viser, at konjunktursvingninger medfører fraflytning på grund af manglende beskæftigelse (Reistrup and Rógvi 2012). Målet er derfor, at alle borgere tilbydes karrierevejledning gennem hele deres arbejdsliv.

Adoption af ny viden og strategi, som indbygges i vejledningssystemet

Når vi lægger **strategier og bygger struktur for e-vejledning efter ELGPN standarder**, giver det mulighed for at sammenligne og opbygge ny viden inden for vejledningssystemer. Vores små samfund med meget lavt befolkningstal og begrænsede økonomiske midler kan blive nødt til at finde andre strategiske og strukturelle muligheder for LLV og derved adoptere ny viden inden for feltet vejledning. Ved at tilpasse international viden til lokale forhold, kan forskning inden for vejlederfeltet bevise nye teorier. Ligeledes kan vores lokale erfaringer holdes op mod internationale erfaringer inden for vejledning, og ved at sammenligne disse forhold kan man danne og bevise nye teorier og samtidig arbejde frem imod, at e-vejledning i regionerne leveres med høj kvalitet.

Ledelsesinformation for politikere og embedsfolk, som belyser hvorfor kompetent vejledning er vigtig, skabes også. Det er vigtigt gennem statistisk viden og erfaringer fra vejledningen at informere politikere og embedsfolk om behov for uddannelses- og lærepladser, om arbejdsmarkedstendenser og om sociale forhold. Den lokale grønlandske og færøske gruppe vurderer, at hvis vi bruger **samme program for eVejledning (Puzzel) og samme etiske retningslinjer**, hvor vi tilpasser vejledningen til regionernes uddannelsesmuligheder, så har vi god mulighed for at give kvantitativ feedback til politikere og myndigheder ved hjælp af statistik og årlige kvalitative vurderinger af nytten af e-vejledningstjenesten. Landskabsregeringen på Åland laver sin egen version af en hjemmeside med e-vejledning.

Programmet er lavet af den norske webudvikler "Puzzel/Solving Customer Interactions" (Puzzel 2019).

Hvordan er situationen

Situationen inden for vejledning i de tre regioner, Grønland, Færøerne og Åland, er beskrevet i første del af denne rapport. Som det ses i beskrivelsen, så er Grønland langt fremme med selve planlægningen og implementeringen af livslang vejledning. Både Grønland og Åland har etableret et **e-vejledningsprojekt**, som skydes i gang sommeren 2019. Færøerne har dog den akademiske fordel, at de har afprøvet ét **Diplom og MA uddannelsesforløb i vejledning**, som byggede på internationale retningslinjer gennem nordisk samarbejde. Anerkendte undervisere i vejledning på europæiske universiteter, der arbejder på internationalt niveau med at styrke videnskaben om vejledning, har **opbygget proforma strategi og struktur for vejlederuddannelse og vejledersystem i små stater og selvstyrende regioner**.

Set ud fra modellen for brug af IKT i vejledningstjenester vurderer vi, at Grønland, Færøerne og Åland kan placeres der, hvor regionsflagene markerer det i tegningen nedenfor (Kettunen, Vuorinen and Ruusuvirta 2016, 333). Markeringen (flagene) i modellen viser, at IKT bliver brugt som middel i vejledning i de selvstyrende regioner, men langt fra optimalt. Jo længere til højre der markeres i modellen, des mere er IKT integreret i vejledningssystemet.

Skema med overblik af vurderet brug af IKT i regionerne

DIMENSIONS OF ICT USE	STAGE OF ICT USE			
	Unexploited	Emerging	Acknowledged but fragmented	Strategic
Policy/strategy focus	Gathering and publishing information 	Developing the use of ICT 	Maximising the use of ICT	Systematising the use of ICT
Rationale for ICT use	Costs	Widening access 	Effectiveness	Efficiency
Approach to ICT	Technology focused 	Content focused 	Methodologically focused	Systemically focused
Function of ICT	Means for delivering information 	Medium for one-to-one communication 	Space for career services	Impetus for change and reform
Distance career services	Non-existent 	Asynchronous 	Synchronous	Multi-synchronous
Funding	Project 	Programme	Co-funding	State coordinated
Monitoring / evaluation focus	Volume 	Usability 	Impact	Accountability

Source: Kettunen, J., Vuorinen, R., & Ruusuvirta O. (2016).

Hvad er vores vision

Den første uddannelse, MA i vejledning, vurderes at være et godt eksempel på en effektiv tilgang til professionel livslang vejledning. **Kandidatopgaver på MA uddannelsen i vejledning var medvirkende til udviklingen af National Strategi for Karrierevejledning på Færøerne**, og undervisere fra nordiske universiteter tilbød ministerier og universitetet vidensdeling og idéer til strategier for livslang vejledning. Gennem forbedring af social inklusion og karrieremuligheder hos borgerne medfører velfærdstjenesten LLV et flerdoblet udbytte af det økonomiske input og den samfundsmæssige værditilvækst mangedobles (Udredninger 2016).

Det anbefales derfor, at **myndighederne i de selvstyrede regioner**

- anerkender behovet for en national strategi for LLV
 - det giver aktører mandat til at komme i gang
- laver love, bekendtgørelser og afsætter økonomiske midler til LLV
- støtter etablering af Bologna-godkendt uddannelse og forskning i vejledning
- får eksakt viden om behov for vejledning gennem statistik og vidensdeling, som gives til politikere og myndigheder

Anbefalinger

Erfaringerne fra *NVL IKT og vejledningsgruppen* har givet gruppemedlemmerne praktiske erfaringer og viden om, hvordan e-vejlednings-systemer kan etableres. Vi anbefaler derfor at:

- starte e-vejledningsprojekter, som afprøves i 3–5 år, hvor net-tjenesten placeres på regionernes "regionsnet" (landsnet) (Åland har sat deres projekt i gang)
- gruppens medlemmer deltager som e-vejlednings-rådgivere for myndighederne og som projektmedlemmer i opbygningsfasen af regionsprojekterne om opstart af e-vejledning
- voksenvejlederne på Grønland og Færøerne bliver uddannet i brug af systemet **eVejledning** fra Puzzel (Åland har en anden løsning her)

Vores vision er, at regionerne får en kvalitetssikret, holistisk national e-vejledning, som er tilgængelig for alle i de nordiske selvstyrede regioner.

- evaluering og konklusioner af e-vejledningens effekt dokumenteres og kommenteres af implementerende "stakeholders"
- den **færøske model for uddannelse af vejledere gennem nordisk samarbejde** gentages, dog som et fællesnordisk projekt, hvor vejledere fra alle tre regioner kan deltage i uddannelsen
- vejledere samler statistik over deres arbejde
- uddannede vejledere opfordres til at publicere artikler om vejledning, e-vejledning og dennes indflydelse på bl.a. diversitet i små samfund, social lighed m.m. og tilføje viden til forskning vedrørende vejledning

Grønland har forberedt og lancerer e-vejledning som et fonds-finansieret projekt sommeren 2019. Projektet skal afprøves i mindst tre år, hvorefter en rapport afleveres til myndighederne med anbefalinger om, hvordan national e-vejledning implementeres.

Ålands Landsskabsregering går også i gang med et e-vejledningsprojekt sommeren 2019.

Færøerne (myndigheder, projektleder og vejledere) etablerer en projektstruktur for e-vejledning, og planlægger også at gå i gang i september 2019.

Hvad er myndighedernes roller

- Regionernes **politikere og myndigheder bør etablere et e-vejlednings projekt**, som med tiden kan bruges som model for den nationalt forankrede e-vejledningstjeneste (gælder for Færøerne og Grønland).
- Myndighederne **bør lave love, bekendtgørelser og retningslinjer for livslang vejledning**, som projekterne baseres på og senere også implementeringen af national livslang vejledning
- Myndighederne bør lave strategiske retningslinjer for livslang vejledning i regionerne med ELGPNs retningslinjer som basis
- Myndighederne bør afsætte økonomiske midler til e-vejledningsprojektet, løn til vejledere, køb af e-vejlednings-system og til supervision og efteruddannelse af vejledere i samarbejde med universiteterne i regionerne og med professionelle vejledere fra internationale vejleder-miljøer. Det anbefales, at projekterne

afprøves i minimum 3 år, helst 5 år, hvorefter de lokale myndigheder tager stilling til videre udbud af e-vejledning i regionerne.

- Myndighederne bør sikre, at erfaringer fra projekterne dokumenteres og danner basis for lokal tilpasning
- Der bør laves en e-vejlednings-hjemmeside, hvor indholdet tilrettelægges i forhold til mulighederne i regionerne
- Informationen bør opdateres regelmæssigt, så den er ajourført med arbejdsmarkedsbehov og lære- og uddannelsesmuligheder
- Informationen bør være på regionens hovedsprog, muligvis på ét andet nordisk sprog og på engelsk for at nå alle borgere
- der bør arbejdes for at **oprette en fælles-nordisk uddannelse i vejledning** for de selvstyrende regioner på BA/Diplom/MA niveau med et oplæg til Nordisk Ministerråd. Vi anbefaler, at Diplom og MA uddannelse i vejledning bliver etableret som et nordisk samarbejdsprojekt, hvor studerende fra de tre regioner får tilbud om én fælles uddannelse baseret på NICE Håndbogens uddannelsesstrategi for professionelle vejledere (Shciersmann, et al. 2019).

Om brug af anbefalinger og model

For at give politikere og ministerier brugbare redskaber til etablering af e-vejledning i de selvstyrende regioner, så har vi lavet anbefalinger og indsat en model, der viser, hvilke nødvendige instanser der skal være med i opstarten og i vedligeholdelsen af et e-vejlednings-system, som giver alle voksne borgere adgang til livslang vejledning.

e-vejledning er tænkt som et moderne redskab, som kan:

- a. anvendes af alle borgere for at få vejledning
- b. benyttes af udbyderen for at nå borgere med vejledning

Anbefalinger for området e-vejledning

De 7 vigtigste anbefalinger:

1. e-vejledning forankres på en nationalt anerkendt og kvalitetssikret e-vejlednings-plattform
2. Etiske retningslinjer udarbejdes for vejledning og e-vejledning
3. Overordnet planlægning laves med ELGPNs retningslinjer som fundament
4. Struktur bestemmes – placering af hovedkvarteret for e-vejledning og placering af satellit LLV-centre (kan kombineres med uddannelses-centre, biblioteker eller forsamlingshus)
5. Teknologi – afprøvet nordisk internet- og kommunikationsprogram for eVejledning købes og tilpasses den enkelte region – sprogligt, kulturelt og uddannelsesmæssigt (gælder for Færøerne og Grønland). Åland opbygger sit eget e-vejledningssystem.
6. Uddannelse af personale: Standard-kompetencer og kvalifikationer udarbejdes gennem nordisk samarbejde og udbydes gennem universitetsuddannelse på mindst 60 ECTS, f.eks. på BA, Diplom eller MA niveau, delvis som online-uddannelse
7. Brugeren mødes med kompetent vejledning i karriere-, lære- og uddannelsesmuligheder, hvor fælles nordiske standarder for vejleder-kompetencer og etik opretholdes

Model for kvalitetssikrede og landsdækkende e-vejledningstjenester

Som nævnt i indledningen må kvalitetssikret og landsdækkende e-vejledning forankres i og på tværs af politiske sektorer i samarbejde med kommuner, arbejdsmarked, fagforeninger og uddannelsesinstitutioner, samt bemannes af uddannede vejledere.

På Grønland har man bestemt, at *“med henblik på at samordne, styrke og målrette vejledningen påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for etablering og drift af et kommunalt vejledningscenter, der skal samarbejde med den kommunale arbejdsformidling, jf. landstingsforordningen om arbejdsformidling.”*

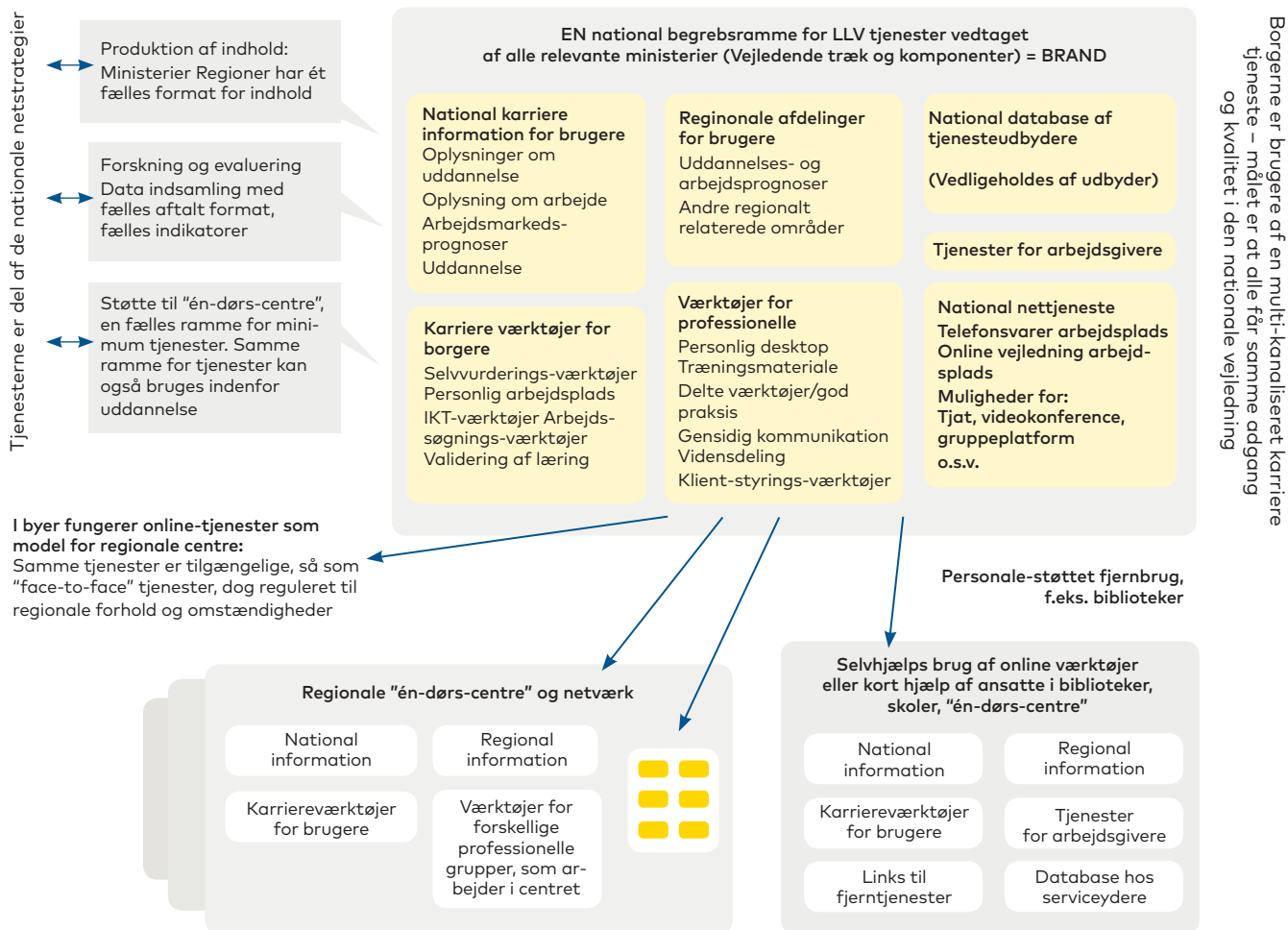
De danske og ålandske koncepter, som er at placere e-vejledningen i Uddannelsesministeriet og i Landskapsregeringen, er også en mulig løsning.

Model for struktur af vejledning

På vores seneste IKT og vejlednings seminar på Åland i februar 2019 vedtog arbejdsgruppen, på baggrund af behovet for voksenvejledning i regionerne i Grønland, Færøerne og Åland og vores erfaringer i arbejdsgruppen, at det er hensigtsmæssigt at bruge bl.a. dette forslag om en *model for e-vejledning*, som Dr. Raimo Vuorinen har lavet, for etablering af IKT og vejledning i de selvstyrende regioner:

Den integrerende rolle i forbindelse med IKT og vejledningstjenester

(Raimo Vuorinen, Åland præsentation, feb.2019)

1. Målet med vejledningen er, at alle borgere har samme adgang og kvalitet i den nationale vejledning
2. En national begrebsramme laves for LLV tjenester og vedtages af alle relevante ministerier
3. Karrieretjenesten skal være multikanaliseret (hjemmeside, chat, videokonference, e-mail, møde faciliteter/"face to face")
4. Tjenesterne er del af de nationale net-strategier (landsnet/regionsnet)
5. I byer fungerer online-tjenester som model for regionale centre, dog reguleret til regionale forhold (f2f møder i uddannelsescentre/biblioteker eller forsamlingshuse)
6. De regionale "en-dørs-centre" og netværk tilbyder national information, regional information, karriereværktøjer og værktøjer for de professionelle grupper, som arbejder i centrene

Etiske retningslinjer

Færøerne og Grønland har endnu ikke vedtaget etiske retningslinjer for vejledningsfaget, som er vigtigt for tilliden til vejledningen, især i små samfund. Vi anbefaler, at regionerne f.eks. ser på de islandske retningslinjer for etik i vejledning, som kort kan deles op i tre temaer (NVL Iceland 2019):

- 1. Menneskelig værdi og respekt**, som lægger vægt på, at vejlederne altid møder klienten der, hvor han/hun er – uden favoriseringer – og med respekt for hans/hendes situation
- 2. Klientens uafhængighed og frihed til at vælge**, hvor der i vejledningen lægges vægt på at forbedre klientens evner til at tage egne beslutninger og at være ansvarlig for egne handlinger
- 3. Klientens velfærd og glæde**, hvor vejlederen altid vejleder klienten efter bedste faglige viden og med hovedvægt på, at vejledningen aldrig bør forårsage skade for klienten

Disse retningslinjer gælder også for e-vejledning.

Internationalt godkendt vejlederuddannelse og internationale vejledernetværk

Det har også stor betydning for kvaliteten og vedligeholdelsen af vejledning og e-vejledningen, at den forankres i en internationalt godkendt vejlederuddannelse og i samarbejde med det internationale vejledernetværk. Til dette samarbejde kan universitetets rolle som produktiv og videnskabelig instans i samarbejdet om og i udviklingen af livslang vejledning inddrages, hvilket kan være til gensidig gavn både for det internationale vejleder-netværk og for vores regioner.

Vi anbefaler fortsat, at regionerne Grønland, Færøerne og Åland samarbejder omkring vejledning i regionerne, med det formål, at professionaliteten og standarden omkring livslang vejledning i vores regioner opretholdes på et internationalt niveau og efter internationale standarder (ELGPN Publications 2019).

Konklusion

NVL samarbejdet i den nordiske arbejdsgruppe *IKT og vejledning* har dannet basis for den grundlæggende praktiske viden om behovet for en **strategi for voksenvejledning** og hvordan **professionel e-vejledning struktureres, implementeres og forankres som velfærdstjeneste med internationale standarder**.

Etableringen af e-vejledning har stor betydning for opretholdelsen af social retfærdighed blandt borgerne, og LLV har stor betydning for den meget globalt bevidste befolkning i regionerne, som har flere generationers erfaringer med at flytte til nabolande for at få arbejde og uddannelse.

Vi ved, hvilke faktorer der er nødvendige at inkludere i e-vejledningen og hvilke kulturelle, sproglige og uddannelsesmæssige faktorer vi skal tage hensyn til i vores respektive regioner, Grønland, Færøerne og Åland. Vi kender udfordringerne i den lokale økonomi og i det politiske system og hvilke nordiske og internationale samarbejdsmuligheder, der støtter op om nye samfundstjenester i Norden. Derfor vil en velfunderet videnskabsbaseret e-vejledning styrke fleksibiliteten i arbejdsstyrken og støtte op om social inklusion, bl.a. inden for uligevægt i kønsfordeling på arbejdspladser og i fraflytning og tilflytning i små øsamfund.

Alle tre regioner har høstet stor viden og professionel støtte omkring etablering af livslang vejledning gennem medlemskabet i NVL – Nordisk Netværk for Voksenlæring.

Tak for NVL medlemskab, vidensdeling og samarbejde.

Referencer

Ålands Dokumentet. 30. 12 2018.
norden.org/en/node/4826.

Ålands Gymnasium. 13. 05 2016.
gymnasium.ax/dokument/allmanna-laroplansgrunder-utbildningar-vid-aland-gymnasium-2019.

Ålands Näringsliv. 23. 04 2019. naringsliv.ax.

Alexander, Rosie, Elisabeth Holm, Deirdre Hansen, og Kistara M. Vahl. »Career Guidance in Nordic Self Governing Regions: Opportunities and Challenges.« I ?, af Rie Thomsen, Tristam Hooley, Jaana Kettunen og Erik Haug. ?: Sense Publishers – Ikke publiceret endnu!, 2019.

Arbetsmarknad och studier. 23. 04 2019. ams.ax.

Beck, Ulrich. Risikosamfundet og det andet moderne. Århus: Århus Universitetsforlag, 2006.

Betænkning om voksenuddannelse. 03. 04 2019.
yrkisdepilin.fo/fo-fo/a/C3%B0alor%C3%B0askifti-um-vaksnamannautbugving-og-arbei%C3%B0s-markna%C3%B0ardepil.

»Bologna processen.« European Higher Education Area and Bologna Process. 2019.
eha.info/index.php.

Center for National Vejledning. 05. 01 2019.
vejledning.gl.

Educational and Vocational Guidance in Iceland. 01. 05 2019. nvl.org/Content/Educational-and-vocational-guidance-in-Iceland.

ELGPN. 2012. elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/ELGPN_resource_kit_2011-12_web.pdf.

ELGPN Publications. 28. 03 2019.
elgpn.eu/publications.

»ELGPN, tools no.6.« Retningslinjer for udvikling af politikker og systemer indenfor livslang vejledning: En referenceramme for den europæiske union og europa-kommisionen. 01. 04 2019
elgpn.eu/publications/elgpn-tools-no-6-guidelines-for-policies-and-systems-development-for-life-long-guidance.

Emmaus. 23. 04 2019. emmaus.ax/emmaus-aland.

eVejledning . 01. 05 2019. ug.dk/evejledning.

Fixtjänst. 23. 04 2019. handicampen.ax/fixtjanst.

Fjarnám. 16. 01 2019. iverksetan.fo/um-iverksetararhusid/fjarnam.

Fólkatal. 12. 01 2019. hagstova.fo/fo.

Folkhälsan på Åland. 23. 04 2019. folkhalsan.fi/aland/.

Företagarna på Åland. 23. 04 2019. foretagare.ax/hem.

Føroya Landsstýri. 07. 01 2019. faroeislands.fo.

Fraeðslumiðstoðvar. 01. 05 2019.
fraedslumidstodvar.is.

Hagstovan. 01. 04 2019. hagstova.fo/en.

Háskóli Íslands. 05. 30 2019. hi.is.

Hayfield, Phd. Erika Anne. Eftirmeting av Integratiónspolitikkinum hjá Klaksvíkar Kommunu 2015–2018. Klaksvík: Klaksvíkar kommuna, 2018.

Holm, Elisabeth. »Masterútbúgving í vegleiðing á Fróðskaparsetri Føroya.« Miðnámsrit 8, 12 2015: 26.

Holm, Elisabeth. Student Support Services. Tórshavn: Vejledergruppen, Færøernes Universitet, 2014.

Hooley, Tristam, Ronald G. Sultana, og Rie Thomsen. Career Guidance for Social Justice. New York: Routledge, 2017.

Hovgaard, Gestur. »Being away; being at home; being both - THE case of Faroese maritime workers.« I Remapping Gender, Place and Mobility, af S.T.Faber & H. Nielsen (eds)., 175–189. Surrey: Ashgate, 2015.

Inatsisiliorneq lovgivning. 16. 01 2019. lovgivning.gl/lov?rid=%7b7AA3FOFF-3001-4700-9628-80AD-FC580A82%7d.

- Info om Færøerne. 12. 01 2019. norden.org/da/information/fakta-om-faeroerne.
- Info om Grønland. 12. 01 2019. norden.org/da/information/fakta-om-gronland.
- Integrationsframjande Program. 14. 04 2016. regeringen.ax/styrdokument-rapporter-publikationer/landskapsregeringens-program-integrationsframjande-2016-2019-0.
- Íverksetarahúsið. 04. 04 2019. iverksetan.fo/um-iverksetarahusid.
- Katapult. 23. 04 2019. ungresurs.ax/katapult/.
- Kettunen, J., R. Vuorinen, og O. Ruusuvirta. »European Lifelong Guidance Policy Network representatives' conceptions of the role of information and communication technologies related to national guidance policies.« International Journal for Education and Vocational Guidance, 2016: 16 (3), 327–342.
- Leader Åland. 23. 04 2019. leader.ax/sv/start/.
- Løgtingslóg nr. 67. 03. 04 2019. logir.fo/Logtingslog/67-fra-15-05-2014-um-forleikameting.
- Lovgivning Grønland. 11. 01 2019. lovgivning.gl/lov?rid={E1EA9C5E-B8A7-474B-849F-A3DOA-AD166A3}.
- Majoriaq . 03. 04 2019. majoriaq.gl/da/Ansatt/Vejledergrunduddannelse.
- Majoriaq. 05. 01 2019. majoriaq.gl/da.
- Mál at fremja. 14. 09 2015. foroyalandsstyri.fo/fo/landsstyrid/samgonguskjalid/.
- Manntal. 2011. hagstova.fo/fo/folkateljning/folkateljning_tidindi/folki_111111.
- Mariehamns stad. 23. 04 2019. mariehamn.ax/daghem-skola/medis/kompassen/.
- Ministeriets opgaver og ansvar. 13. 01 2019. uvm.dk/vejledning-og-stoettemuligheder/vejledning/ansvar-og-aktoerer/ministeriets-opgaver-og-ansvar.
- Norden. Norden. 01. 04 2019. norden.org/da/information/fakta-om-gronland.
- Nordisk Ministerråd. 30. 12 2018. norden.org/da.
- NVL Distansnetværket. 18. 08 2019. nvl.org/distans.
- NVL Iceland. 05. 05 2019. nvl.org/Content/Educational-and-vocational-guidance-in-Iceland.
- NVL. NVL. 05. 01 2019. nvl.org.
- NVL vejledningsnetværket. 18. 08 2019. nvl.org/vaglednings-netverket.
- Puzzel. 28. 03 2019. puzzel.com/uk.
- Reistrup, Høgni, og Heri á Rógvi. EXIT Føroyar. Tórshavn: Føroyaprent, 2012.
- Róin, Bjørg. »Mín tíð sum lestrarvegleiðari.« Miðnámsrit, 2017: nr 15, 17–19.
- Sammisat – Majoriaqs undervisningsredskab . 01. 04 2019. iserasuaat.gl/da/Majoriaq/Undervisning/Sammisat%20app.
- SDS. 01. 05 2019. skillsdevelopmentscotland.co.uk.
- Shciersmann, C., B.J. Ertelt, J. Katsarov, R. Mulvey, H. Reid, og P. Weber. NICE Handbook – for the Academic Training of Career Guidance and COunselling Professionals. Heidelberg: Heidelberg University, 2019.
- Studni. 05. 30 2019. studni.fo/nyggjur-utbugvingar-veglei%C3%B0ari.
- Suliakka . 05. 01 2019. play.google.com/store/apps/details?id=gl.lisa.suliakka&hl=da.
- Sultana, Ronald. Challenges for Career Guidance in Small States. Malta: Guttenberg Press, 2006.
- Sunngu. 01. 05 2019. sunngu.gl/da/For-vejledere/Om-Center-for-National-Vejledning/Groenlands-Vejledningsraad.
- Uddannelses- og Forskningsministeriet. 05. 01 2019. ufm.dk/uddannelse/internationalisering/internationalt-samarbejde-om-vejledning/euroguidance/internationale-netvaerk-og-informationskilder#.

Udredninger, NOU – Norges Offentlige. Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfund. Oslo: Departementenes sikkerheds- og serviceorganisasjon, Informationsforvaltning, 2016.

Ung resurs. 23. 04 2019. ungresurs.ax.

Utbildning for en hallbaar framtid på Åland . 26. 06 2015. regeringen.ax/styrdokument-rapporter-publikationer/kompetens-2025-utbildning-hallbar-framtid-pa-aland-0.

UVM. eVejledning. 28. 03 2019. ug.dk/evejledning.

VALA. 05. 01 2019. peda.net/vala/partners.

Vejledergrunduddannelse. 05. 01 2019. majoriaq.gl/da/Ansæt/Vejledergrunduddannelse.

Vejlednings-arbejdsgruppe. Álit um at endurskoða vegleiðaraskipanina/Betænkning om revidering af vejledersystemet. 10. 12 2007. mmr.fo/kunning/alit/alit-um-at-endurskoda-vegleidingarskipanina-10-desember-2007/.

Yrkisdepilin. 13. 01 2019. yrkisdepilin.fo/fo-fo/yrkisdepilin/yrkisdepilin.

Yrkisdepilin. 04. 04 2019. yrkisdepilin.fo/fo-fo/a%C3%B0alor%C3%B0askifti-um-vaksnamannautbugving-og-arbei%C3%B0smarkna%C3%B0ardepil.

BILAG

Bilag 1

Raimo Vuorinen:

Den integrerede rolle af IKT og vejledningstjenester, Åland præsentation, febr. 2019 (Model 1)

Bilag 2

Raimo Vuorinen:

"University role in supporting the lifelong learning strategy and lifelong guidance strategy in the Faroe Islands,"

Discussion paper, RV/14/06/2017.

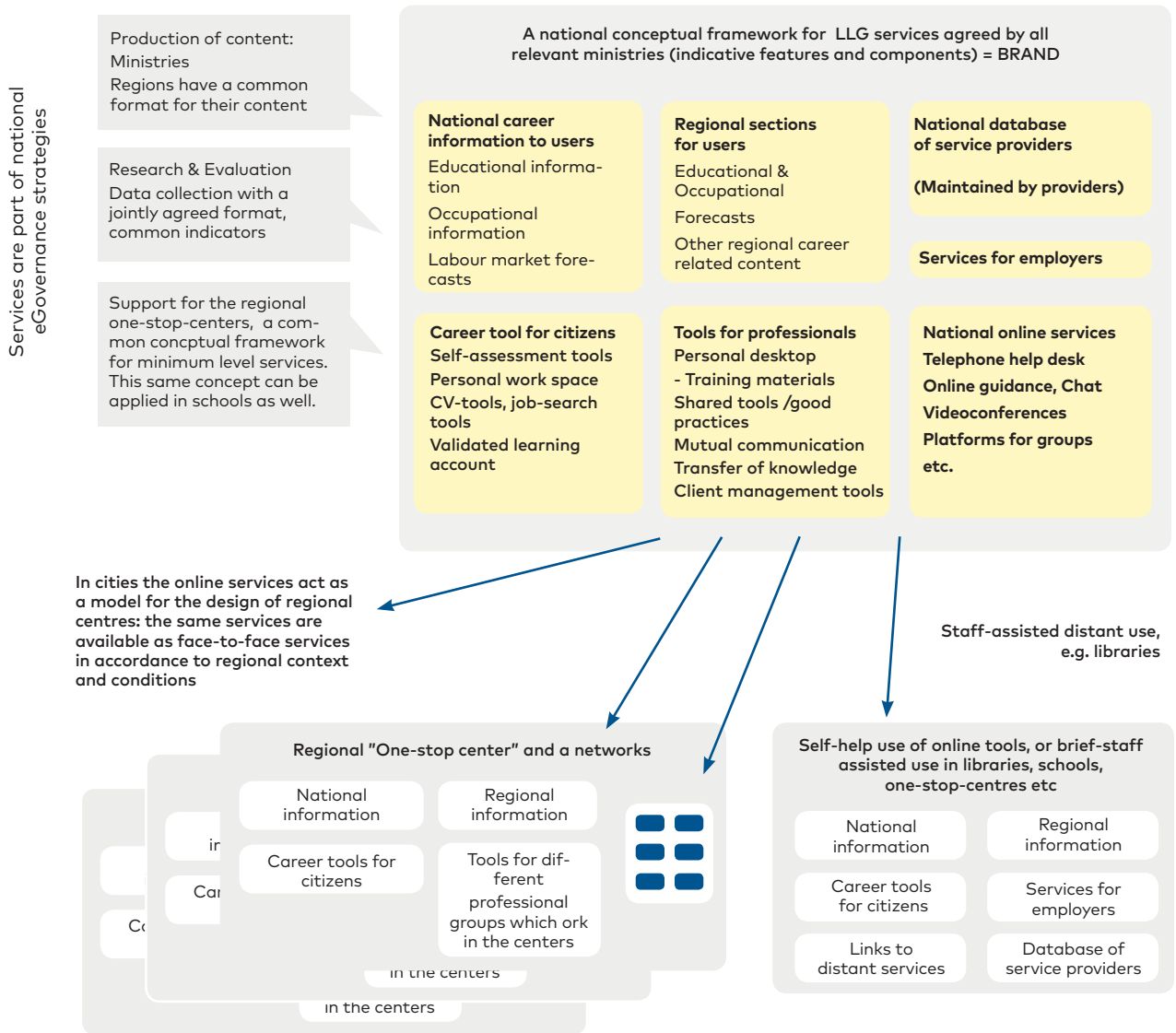
(Model 2)

Bilag 3

Færøernes Universitet, Degree Profile: Diploma degree in Career Guidance and Counselling (2013)

Bilag 1:

The integrative role of ICT in national guidance services (Raimo Vuorinen 2015)

Citizens as users of multi-channelled career services

– the aim is balance in equity in access and quality of national services

Bilag 2:

RV/14/06/2017

Discussion paper

University role in supporting the lifelong learning strategy and lifelong guidance strategy in the Faroe Islands

Preamble

During the last two decades, a growing number of countries are acknowledging Career development and lifelong guidance (LLG) as a tool to support citizens in accessing all types of learning (including Open Education Resources) and work opportunities and for mobility. The Faroe Islands have been actively contributing to this global trend by establishing a Master Degree programme in guidance and counselling at the University of the Faroes. One of the key goals of the programme has been to contribute to the establishment of a sustainable and coherent lifelong guidance system within the Islands in accordance to the local conditions. The first step in meeting this long-term goal was a proposal for a lifelong guidance strategy for the islands, taking into account key user groups, key stakeholders and the key drivers of change in the current economic, social and political context. During a national lifelong guidance seminar on 30 May 2017, the Master Degree students presented this proposal to the representatives of the cross-sectoral Working Group on adult education and lifelong learning (AE-LLL). The students also proposed that the AE-LLL working group would revise its mandate and include lifelong guidance practice and policy development in its forthcoming activities.

As lifelong guidance is a **shared policy and administrative responsibility** of several ministries at national and regional levels, many countries have established national councils or forums for lifelong guidance and/or joint administrative units/committees to ensure co-operation and co-ordination on lifelong guidance from both policy and administrative perspectives. As many of the key stakeholders are already members of the AE-LLL Working Group it would be relevant to integrate LLG and LLL in the forthcoming work programmes.

As the current government has included the development of a career guidance system in their governmental programme, this provides a unique opportunity to develop the system in accordance to local needs and utilize the experiences from other countries. This paper aims to identify measures of how the further lifelong guidance systems and policy development in the Faroes could be jointly enhanced as a joint effort with the AE-LLG working group, the University of the Faroe Islands and the other service providers of career guidance services in the islands, including the Guidance Association (Vegleiðarafelag Føroya) as well as the representatives of the NVL working group on the use of ICT in guidance. This mutual interest by key stakeholders in future development generates a unique momentum for a bottom-up/top-down process to agree on feasible goals for and concrete action steps and milestones for further development.

Proposals for further action steps

The AE-LLL Working Group extends its work programme and includes the development for career guidance in its future work programmes. One of the first tasks would include the development of a common glossary in Faroese language for lifelong guidance and its links to lifelong learning. It is important both from practice and policy perspective that all the key stakeholders share a jointly agreed terminology. A first step in facilitating a shared understanding is to agree on those key concepts, which need a common definition and examine to what extent it is possible to utilize already existing international glossaries. A simple literal translation of the terms from foreign language is not enough, as the core of those concepts may be lost. The concepts need to be defined and grounded in the national context and set out in the national framework of adult education and lifelong learning.

The AE-LLL working group can examine how the upskilling of adults, the validation and competence development can be enhanced by means of guidance. The proposal for the national LLG strategy prepared by the Master degree students can feed the further work of the working group in terms of how to improve co-operation and co-ordination of the practice and policy development.

The university continues the delivery of the Master Degree programme of guidance and counselling. The first programme was established to meet the need for qualified practitioners in the Islands and has now found its base in the department of education. This provides an opportunity to strengthen the research and development of guidance within the university. With a long-term perspective, this would require a programme manager for the training programme with practical and administrative tasks and a responsible faculty member/team to lead the development of the content of the training and related research initiatives. In the transition period, these tasks could be carried out in co-operation with an external expert from the University of Iceland.

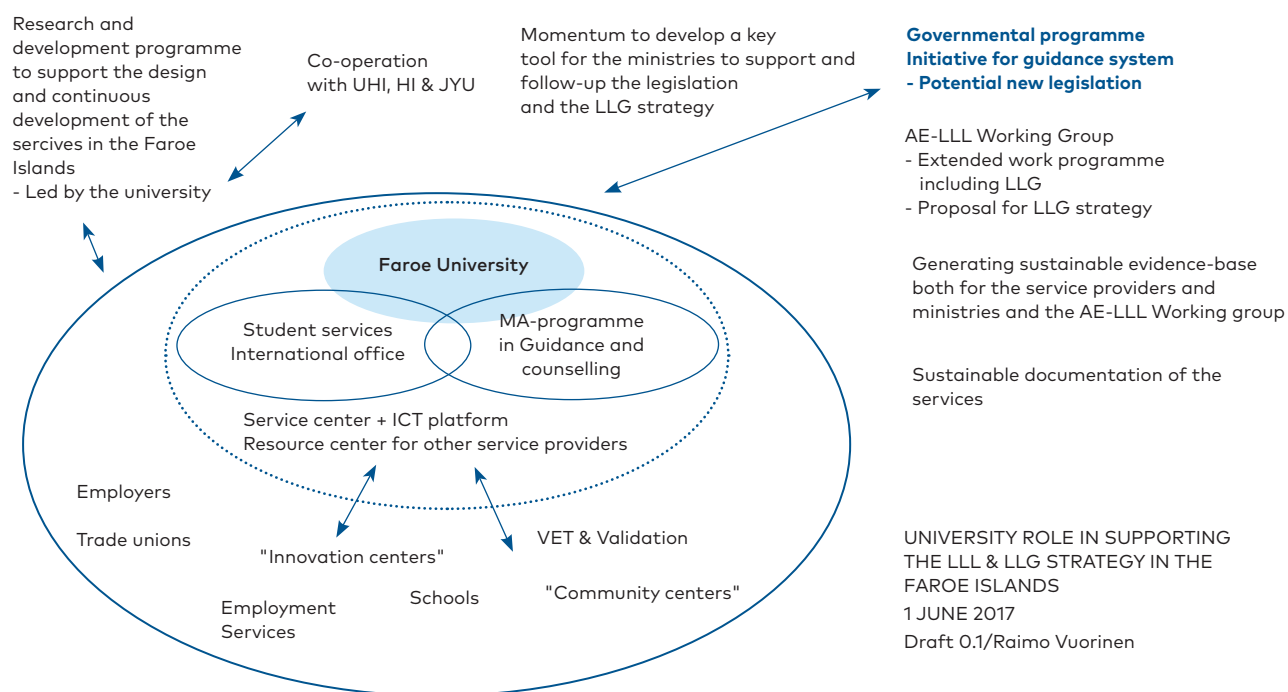
The university examines possibilities to include the development of the current student services and career services within the university as a long-term multi-disciplinary research programme. This new format/entity would serve the university students but would also act as a resource centre for other guidance providers in the Islands. This role could include development of materials for other service providers, contribution to the use of ICT, development of in-service training for practitioners, development of national quality assurance and feedback mechanism both for the service providers and the ministries. The university can be proactive by providing the evidence-base

for policy makers in different sectors. At the same time, the centre generates itself a data source for longitudinal research for further students and faculty members.

The long-term development provides also opportunities for co-operation with other universities with similar initiatives. For example the University of the Highlands and Islands, University of Iceland and University of Jyväskylä have similar interest and would be interested in examining options for co-operation in the design of a joint research programme in relation to the evidence-based practice and policy development and continuous systems improvement.

A first step would be to start negotiations with the university and the ministry, to what extent this kind of evidence-based systems and policy development meets the current goal of the government programme and could be included in the next financial contract between the university and the ministries. The contract could include the promotion of quality services for the citizens by building a sustainable basis for the training of guidance practitioners as well as the role of the university providing the necessary sustainable evidence-base for the systems and policy development.

The key elements of this proposal presented in the figure below:

Bilag 3:

DEGREE PROFILE OF

Vegleiðaraútbúgving á masterstigi

Diploma degree in Career Guidance and Counselling

TYPE OF DEGREE & LENGTH	Two year post-graduate programme in Career Guidance and Counselling (CGC), is a part time, distance/blended learning study (60 ECTS). The programme is offered in collaboration with University of Iceland and the VALA Nordplus network.
INSTITUTION(S)	Fróðskaparsetur Føroya <i>University of the Faroe Islands</i>
ACCREDITATION ORGANISATION(S)	Mentamálaráðið (MMR) Ministry of Education, Research and Culture
PERIOD OF REFERENCE	August 2013 - June 2015
CYCLE /LEVEL	QF for EHEA: 2nd cycle; EQF level 7

A	PURPOSE
	To prepare students to provide career guidance and counselling in Faroese society and in relation to international development of the lifelong learning perspective. The programme provides the foundation for the professionalization of the career guidance and counselling services in the Faroe Islands and the development of services and local knowledge in the field.

B	CHARACTERISTICS	
1	DISCIPLINE(S) / SUBJECT	Both theoretical and practical knowledge of career guidance and counselling (50/50). CGC is multidisciplinary in nature and is based on knowledge from education, psychology, sociology, labour market studies and management, presented in order of importance .
2	GENERAL / SPECIALIST	General education in counselling, education and psychology based on the students' previous diverse educational background with a specialist focus on theories and approaches related to lifelong career guidance and counselling.
3	ORIENTATION	The degree is a practically oriented professional degree firmly grounded in theories and research of career guidance and counselling.
4	DISTINCTIVE FEATURES	The programme is taught by a team of external CGC experts from the Nordic countries in co-operation with experts from the University of the Faroe Islands. The main language of instruction and communication is English. However, Faroese, Danish/Scandinavian languages will be used too. The programme has an international dimension but will be focused on local needs and context. Practical experiences will be integrated into the programme. The CGC programme is based on the Erasmus NICE (2012) competency framework.

C EMPLOYABILITY & FURTHER EDUCATION		
1	EMPLOYABILITY	The education is offered to people who already work as career and guidance counsellors mostly in the education system. The graduates can provide career counselling and guidance services for people of all ages within the educational system (formal and informal), labour market, rehabilitation and in related occupations.
2	FURTHER STUDIES	The programme provides 60 ECTS at postgraduate level providing the theoretical and practical foundations of the career guidance and counselling professions. It is designed and based on the Erasmus NICE (2012) competency framework that can be easily evaluated towards a 120 ECTS MA degree at other European higher education institutions.

D EDUCATION STYLE		
1	LEARNING & TEACHING APPROACHES	Active learning approaches will be used with discussions in class and on-line, group work, exercises, lectures and student contributions such as presentations. Practical applications and theoretical views will be intertwined. Opportunities to learn from practitioners (peers) within the country and service providers in other countries will be provided. Self-reflections, professional responsibility and initiative along with critical view of the discipline is fostered.
2	ASSESSMENT METHODS	Continuous assessment is used in various forms over each semester such as essays, exercises and reports, projects, student presentations and both in class and take home exams. Peer- and self- evaluations are used and prompt and thorough feedback from teachers emphasised. Both individual and group work form the basis of evaluations. External evaluations will be a part of the programme.

E PROGRAMME COMPETENCES		
1	GENERIC	
	<p>Analytic competence: ability to be critical, make reasoned ethical decisions and apply knowledge in practical situations</p> <p>Competent communication: ability to interact with people from diverse backgrounds and across disciplines in a constructive manner, work in a team and motivate others</p> <p>Autonomy and responsibility: ability to take responsibility, show initiative, develop and manage projects and evaluate and maintain quality of the outcome</p> <p>Information and technology competence: ability to use latest ICT technology, analyse and evaluate information, communicate information to non-experts and foster ICT competencies in others</p> <p>Awareness and commitment: ability to act with social responsibility and civic awareness on equal opportunities, show commitment to others and own well being and continuous professional development</p>	
2	SUBJECT SPECIFIC	
	<p>Knowledge and understanding of the multidisciplinary (e.g. psychological, educational, sociological) theoretical and scientific knowledge base of career guidance and counselling. Critical evaluation and connection of knowledge base to current knowledge and work experiences. Ability and originality in applying and developing ideas and new knowledge in career guidance and counselling in local context.</p>	

	<p>Application of theoretical knowledge and understanding in career guidance and counselling solving new and familiar problems in multidisciplinary collaboration and with a careful consideration of the social context and needs of different groups in society.</p> <p>Integration, synthesis and analysis of knowledge base in career guidance, previous work experiences and complex social situations. Students can formulate judgements based on available information and understanding of the field and reflection on relevant ethical issues and social context.</p> <p>Communication of own knowledge, conclusions and rationale of practical approaches in career guidance and counselling both for specialist and non- specialist audience.</p> <p>Learning skills to continue self-directed study and continuous education in career guidance and counselling in autonomous manner for the advancement of professional development, application of services.</p>
--	--

F	COMPLETE LIST OF PROGRAMME LEARNING OUTCOMES
	<p>On the completion of the study programme 60 ECTS postgraduate study in Career Guidance and Counselling the successful student will be able to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Describe and explain theories of career development, choice and planning along with counselling processes with individuals and groups • Give an overview of main theories of learning and organizations, describe theories of personality, motivation and self-organization processes • Describe international and local policies, relevant legislations and what implications they have for career guidance and counselling services and approaches • Give account of local and international structure and trends in development of educational system and labour market and the skills needed for clients to be able to manage educational and labour market interactions • Explain professionalism, adopt core professional values and standards relevant to career guidance and counselling and apply systematically in practice • Critically and ethically apply counselling theories, models of communication and active listening with individuals and groups during counselling processes • Assess clients' status, strength and resources and develop a joint goal for counselling • Critically and ethically apply career development and choice theories to design services and career guidance and counselling approaches • Integrate knowledge of individuals, educational and labour market structures to develop programmes to enhance people's self-understanding and knowledge of social structures, constraints and resources • Critically employ different ICT tools for career information and develop ICT skills and autonomy of clients • Manage projects and services, and ensure compliance with legislations and evaluate quality of services in career guidance and counselling • Make arrangements with stakeholders, coordinate cooperation, referrals and intervene existing networks and communities and build new ones to advocate and negotiate on behalf of client • Critically discuss and reflect on own practices and actively seek consultations with other professionals • Commit to social and individual responsibility in practice, recognize and discuss limits of own competences as career guidance and counselling professional
	<ul style="list-style-type: none"> • Show openness for working with diversity and willingness to support people of all backgrounds in a fair way • Make one's own approaches transparent and explain the role of career guidance and counselling in society • Participate in continuous professional development through diverse educational channels and show openness to innovations in career guidance and counselling • Promote social justice, advocacy and feedback regarding career guidance and counselling within institutions and advancement of the services in society through support with science and policy making

